

Підсумки діяльності страхових компаній за 9 місяців 2017 року

Ринок страхових послуг є другим за рівнем капіталізації серед інших небанківських фінансових ринків. Загальна кількість страхових компаній станом на 30.09.2017 становила 296, у тому числі СК "life"¹ – 34 компанії, СК "non-life" – 262 компанії, (станом на 30.09.2016 – 323 компанії, у тому числі СК "life" – 43 компанії, СК "non-life" – 280 компаній). Кількість страхових компаній має тенденцію до зменшення, так за 9 місяців 2017 року порівняно з аналогічним періодом 2016 року, кількість компаній зменшилася на 27 СК.

У порівнянні з 9 місяцями 2016 року на 6 546,9 млн. грн. (26,4%) збільшився обсяг надходжень валових страхових премій, обсяг чистих страхових премій² збільшився на 1 202,5 млн. грн. (6,1%). Збільшення валових страхових премій відбулося майже по всіх видах страхування, а саме: страхування фінансових ризиків (збільшення валових страхових платежів на 1 458,0 млн. грн. (58,6%)); страхування майна (збільшення валових страхових платежів на 988,8 млн. грн. (35,2%)); страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ (збільшення валових страхових платежів на 970,8 млн. грн. (57,3%)); автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, "Зелена картка") (збільшення валових страхових платежів на 921,7 млн. грн. (13,6%)); страхування відповідальності перед третіми особами (збільшення валових страхових платежів на 694,8 млн. грн. (54,6%)); страхування вантажів та багажу (збільшення валових страхових платежів на 635,0 млн. грн. (22,6%)); медичне страхування (збільшення валових страхових платежів на 362,3 млн. грн. (20,2%)); страхування від нещасних випадків (збільшення валових страхових платежів на 309,6 млн. грн. (51,9%)); авіаційне страхування (збільшення валових страхових платежів на 226,3 млн. грн. (55,6%)).

Питома вага чистих страхових премій у валових страхових преміях за 9 місяців 2017 року становила 66,2%, що на 12,6 в.п. менше в порівнянні з 9 місяцями 2016 року.

Протягом аналізованого періоду збільшилась кількість укладених договорів страхування на 3 893,2 тис. одиниць (або на 2,9%), при цьому на 23 752,4 тис. одиниць (або на 107,4%) зросла кількість договорів з добровільного страхування, в тому числі збільшилась кількість укладених договорів страхування від нещасних випадків на 16 698,7 тис. одиниць (або в 2 рази), кількість укладених договорів страхування фінансових ризиків зросла на 2 942,5 тис. одиниць (або на 114,8%). Кількість укладених договорів з обов'язкового страхування зменшилась на 19 658,7 тис. одиниць (або на 18,0%) за рахунок зменшення кількості договорів страхування від нещасних випадків на транспорті на 19 829,8 тис. одиниць (19,2%).

---

¹ Скорочення: СК "Life" – страхові компанії, що здійснюють страхування життя, СК "non-Life" – страхові компанії, що здійснюють страхування видів, інших, ніж страхування життя.

² Чисті страхові премії (виплати) – розраховані як валові страхові премії (виплати) за мінусом частки страхових премій (виплат), які сплачуються перестраховикам-резидентам (компенсовані перестраховиками-резидентами).

Обсяг валових страхових виплат/відшкодування у порівнянні з 9 місяцями 2017 року збільшився на 1 103,8 млн. грн. (17,6%), обсяг чистих страхових виплат збільшився на 1 111,1 млн. грн. (18,4%). Зростання обсягів валових страхових виплат за 9 місяців 2017 року мало місце у більшості основних системоутворюючих видах страхування. Найбільше збільшення валових страхових виплат відбулося з таких видів страхування: автострахування (збільшення валових страхових виплат на 826,9 млн. грн. (29,7%)), страхування фінансових ризиків (збільшення валових страхових виплат на 611,2 млн. грн. (94,5%)), медичне страхування (збільшення валових страхових виплат на 248,6 млн. грн. (26,2%)). Водночас, зменшилися валові страхові виплати зі страхування кредитів на 569,4 млн. грн. (84,6%) та страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ на 12,7 млн. грн. (22,4%).

Рівень валових виплат у порівнянні з аналогічним періодом 2016 року зменшився на 1,7 в.п. та становив 23,5%. Рівень чистих страхових виплат станом на 30.09.2017 становив 34,4%, що більше на 3,5 в.п. у порівнянні з аналогічним періодом попереднього року.

Високий рівень валових та чистих страхових виплат спостерігається з медичного страхування – 55,5% та 59,1%, за видами добровільного особистого страхування – 38,0% та 41,6%, за видами недержавного обов’язкового страхування – 36,4% та 36,7% (з обов’язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів – 46,2% та 46,1%) відповідно.

Операції вихідного перестрахування за 9 місяців 2017 року у порівнянні з аналогічним періодом 2016 року збільшилися з 8 460,6 млн. грн. до 13 261,9 млн. грн. за рахунок збільшення на 5 344,3 млн. грн. (101,7%) перестрахування в середині країни. При цьому, операції з перестрахування із страховиками-нерезидентами зменшилися на 543,0 млн. грн. (16,9%).

Страхові резерви станом на 30.09.2017 зросли на 2 327,7 млн. грн. (12,0%) у порівнянні з аналогічною датою 2016 року, при цьому технічні резерви зросли на 1 772,1 млн. грн. (14,8%), а резерви зі страхування життя зросли на 555,6 млн. грн. (7,4%).

У порівнянні з аналогічною датою 2016 року збільшились такі показники, як загальні активи страховиків на 1 436,6 млн. грн. (2,6%); активи, визначені ст. 31 Закону України «Про страхування» для представлення коштів страхових резервів – 1 048,4 млн. грн. (3,1%) та обсяг сплачених статутних капіталів – 300,8 млн. грн. (2,4%).

Основні показники діяльності страхового ринку та його динаміка представлені в таблиці 1.

Таблиця 1

Основні показники діяльності страхового ринку та його динаміка

	9 місяців 2016	9 місяців 2017	Темпи приросту 9 місяців 2017/ 9 місяців 2016	
			млн. грн.	%
Кількість договорів страхування, укладених протягом звітного періоду, тис. одиниць				
Кількість договорів, крім договорів з обов’язкового страхування від нещасних випадків на транспорті, у тому числі:	29 337,0	53 060,0	-	23 723,0
- зі страхувальниками – фізичними особами	27 195,5	49 820,5	-	22 625,0
Кількість договорів з обов’язкового особистого страхування від нещасних випадків на транспорті	103 114,1	83 284,3	-	-19 829,8
Страхова діяльність, млн. грн.				
Валові страхові премії	24 844,2	31 391,1	6 546,9	26,4
Валові страхові виплати	6 271,3	7 375,1	1 103,8	17,6
Рівень валових виплат, %	25,2%	23,5%	-	-
Чисті страхові премії	19 588,4	20 790,9	1 202,5	6,1
Чисті страхові виплати	6 046,3	7 157,4	1 111,1	18,4
Рівень чистих виплат, %	30,9%	34,4%	-	-
Перестрахування, млн. грн.				
Сплачено на перестрахування, у тому числі:	8 460,6	13 261,9	4 801,3	56,7
- перестраховикам-резидентам	5 255,8	10 600,1	5 344,3	101,7
- перестраховикам-нерезидентам	3 204,8	2 661,8	-543,0	-16,9
Виплати, компенсовані перестраховиками, у тому числі:	984,6	854,5	-130,1	-13,2
- перестраховиками-резидентами	225,1	217,7	-7,4	-3,3
- перестраховиками-нерезидентами	759,5	636,8	-122,7	-16,2
Отримані страхові премії від перестраховувальників-нерезидентів	26,6	23,7	-2,9	-10,9
Виплати, компенсовані перестраховувальникам-нерезидентам	9,0	12,3	3,30	36,7
Страхові резерви, млн. грн.				
Обсяг сформованих страхових резервів	19 477,1	21 804,8	2 327,7	12,0
- технічні резерви	11 980,8	13 752,9	1 772,1	14,8
- резерви зі страхування життя	7 496,3	8 051,9	555,6	7,4
Активи страховиків та статутний капітал, млн. грн.				
Загальні активи страховиків (згідно з формою 1 (П(С)БО 2))	55 377,2	56 813,8	1 436,6	2,6
Активи, визначені ст. 31 Закону України «Про страхування» для представлення коштів страхових резервів	34 302,2	35 350,6	1 048,4	3,1
Обсяг сплачених статутних капіталів	12 627,9	12 928,7	300,8	2,4

Кількість страхових компаній

Кількість страхових компаній (СК) станом на 30.09.2017 становила 296, з яких 34 СК зі страхування життя (СК "Life") та 262 СК, що здійснювали страхування, інше, ніж страхування життя (СК "non-Life"). За січень – вересень 2017 року в порівнянні з аналогічним періодом 2016 року кількість страхових компаній зменшилась на 27 СК.

Таблиця 2

Кількість страхових компаній

Кількість страхових компаній	Станом на 31.12.2015	Станом на 31.12.2016	Станом на 30.09.2016	Станом на 30.09.2017
Загальна кількість	361	310	323	296
в т.ч. СК "non-Life"	312	271	280	262
в т.ч. СК "Life"	49	39	43	34

Страхові премії

Валові страхові премії, отримані страховиками при страхуванні та перестрахуванні ризиків від страхувальників та перестрахувальників за 9 місяців 2017 року, становили **31 391,1 млн. грн.**, з них:

11 112,6 млн. грн. (35,4%) – що надійшли від фізичних осіб;

20 278,5 млн. грн. (64,6%) – що надійшли від юридичних осіб.

За 9 місяців 2016 року загальна (валова) сума страхових премій, отриманих страховиками, становила **24 844,2 млн. грн.**, з них:

9 469,6 млн. грн. (38,1%) – що надійшли від фізичних осіб;

15 374,6 млн. грн. (61,9%) – що надійшли від юридичних осіб.

За 9 місяців 2016 року сума отриманих страховиками валових премій з видів страхування, інших, ніж страхування життя становила **29 369,4 млн. грн.** (або 93,6% від загальної суми страхових премій), а зі страхування життя – **2 021,7 млн. грн.** (або 6,4% від загальної суми страхових премій).

Чисті страхові премії за 9 місяців 2017 року становили **20 790,9 млн. грн.**, що складає 66,2% від валових страхових премій. Чисті страхові премії за 9 місяців 2016 року становили 19 588,4 млн. грн., або 78,8% від валових страхових премій.

Обсяги валових страхових премій за 9 місяців 2017 року збільшилися порівняно з 9 місяцями 2016 року на 26,4%, чисті страхові премії збільшилися на 6,1%.

Концентрація страхового ринку за надходженнями валових страхових премій станом на 30.09.2017 представлена в таблиці 3.

Страхові премії за видами страхування за 9 місяців 2016 – 2017 рр. (обсяги, структура та темпи приросту) наведено в таблиці 4 та на рис. 2, 3, 4.

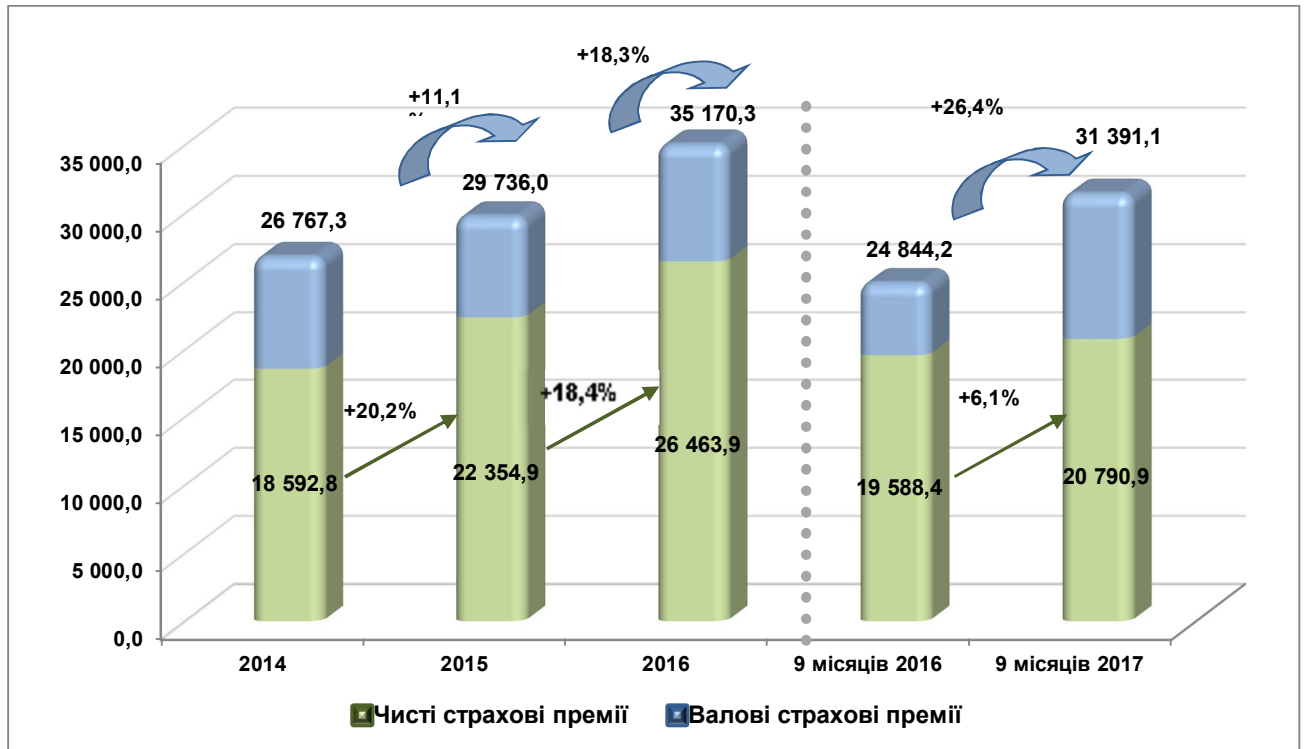

Рис. 1. Динаміка страхових премій за 2014 – 2016 рр., 9 місяців 2017 р. (млн. грн.)

Таблиця 3

Концентрація страхового ринку за 9 місяців 2017 року

Перші (Тор)	страхування "Life"		страхування "non-Life"		
	Надходження премій (млн. грн.)	Частка на ринку, %	Надходження премій (млн. грн.)	Частка на ринку, %	Кількість СК, які більше 50% страхових премій отримали від перестраховувальників
Тор 3	1 124,2	55,6	6 257,1	21,3	2
Тор 10	1 929,1	95,4	12 817,3	43,6	4
Тор 20	2 017,8	99,8	18 657,6	63,5	8
Тор 50	2 021,7	100,0	25 820,3	87,9	13
Тор 100	х	х	28 708,4	97,7	15
Тор 150	х	х	29 238,1	99,6	16
Всього по ринку	2 021,7	100,0	29 369,4	100,0	27

Отже, незважаючи на значну кількість компаній, фактично на страховому ринку основну частку валових страхових премій – 99,6% акумулюють 150 СК "non-Life" (57,3% всіх СК "non-Life") та 99,8% – 20 СК "Life" (58,8% всіх СК "Life").

По ринку страхування життя Індекс Герфіндаля – Гіршмана (ННІ) склав 1 424,91 (за 9 місяців 2016 року – 1 048,93), по ринку видів страхування інших, ніж страхування життя становив 305,70 (за 9 місяців 2016 року – 275,79).

В цілому по страховому ринку індекс Герфіндаля – Гіршмана склав 273,50 (за 9 місяців 2016 року – 240,15).

Таблиця 4

Страхові премії за видами страхування за 9 місяців 2016 – 2017 рр. (обсяги, структура та темпи приросту)

Види страхування	Страхові премії, млн. грн.				Структура страхових премій				Темпи приросту страхових премій	
	Валові		Чисті		Структура валових страхових премій		Структура чистих страхових премій		валових премій	чистих премій
	9 місяців 2016	9 місяців 2017	9 місяців 2016	9 місяців 2017	9 місяців 2016	9 місяців 2017	9 місяців 2016	9 місяців 2017	9 місяців 2017/ 9 місяців 2016	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Страхування життя	1 987,2	2 021,7	1 985,2	2 021,7	8,0%	6,4%	10,1%	9,7%	1,7%	1,8%
Види страхування, інші, ніж страхування життя, у тому числі:	22 857,0	29 369,4	17 603,1	18 769,2	92,0%	93,6%	89,9%	90,3%	28,5%	6,6%
Добровільне особисте страхування	3 168,6	4 032,5	3 033,8	3 674,9	12,8%	12,8%	15,5%	17,7%	27,3%	21,1%
Добровільне майнове страхування	13 890,4	18 376,6	9 435,0	9 395,4	55,9%	58,5%	48,2%	45,2%	32,3%	-0,4%
- в тому числі страхування фінансових ризиків	2 488,8	3 946,8	1 573,2	1 454,3	10,0%	12,6%	8,0%	7,0%	58,6%	-7,6%
Добровільне страхування відповідальності	1 455,0	2 194,2	1 086,5	1 263,2	5,9%	7,0%	5,5%	6,1%	50,8%	16,3%
Недержавне обов'язкове страхування	4 343,0	4 766,1	4 047,8	4 435,7	17,5%	15,2%	20,7%	21,3%	9,7%	9,6%
- в тому числі страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	3 543,4	3 741,3	3 294,8	3 518,0	14,3%	11,9%	16,8%	16,9%	5,6%	6,8%
Державне обов'язкове страхування	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
ВСЬОГО (всі види страхування)	24 844,2	31 391,1	19 588,4	20 790,9	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	26,4%	6,1%

Рис. 2. Структура валових страхових премій станом на 30.09.2016 та 30.09.2017

Рис. 3. Структура чистих страхових премій станом на 30.09.2016 та 30.09.2017

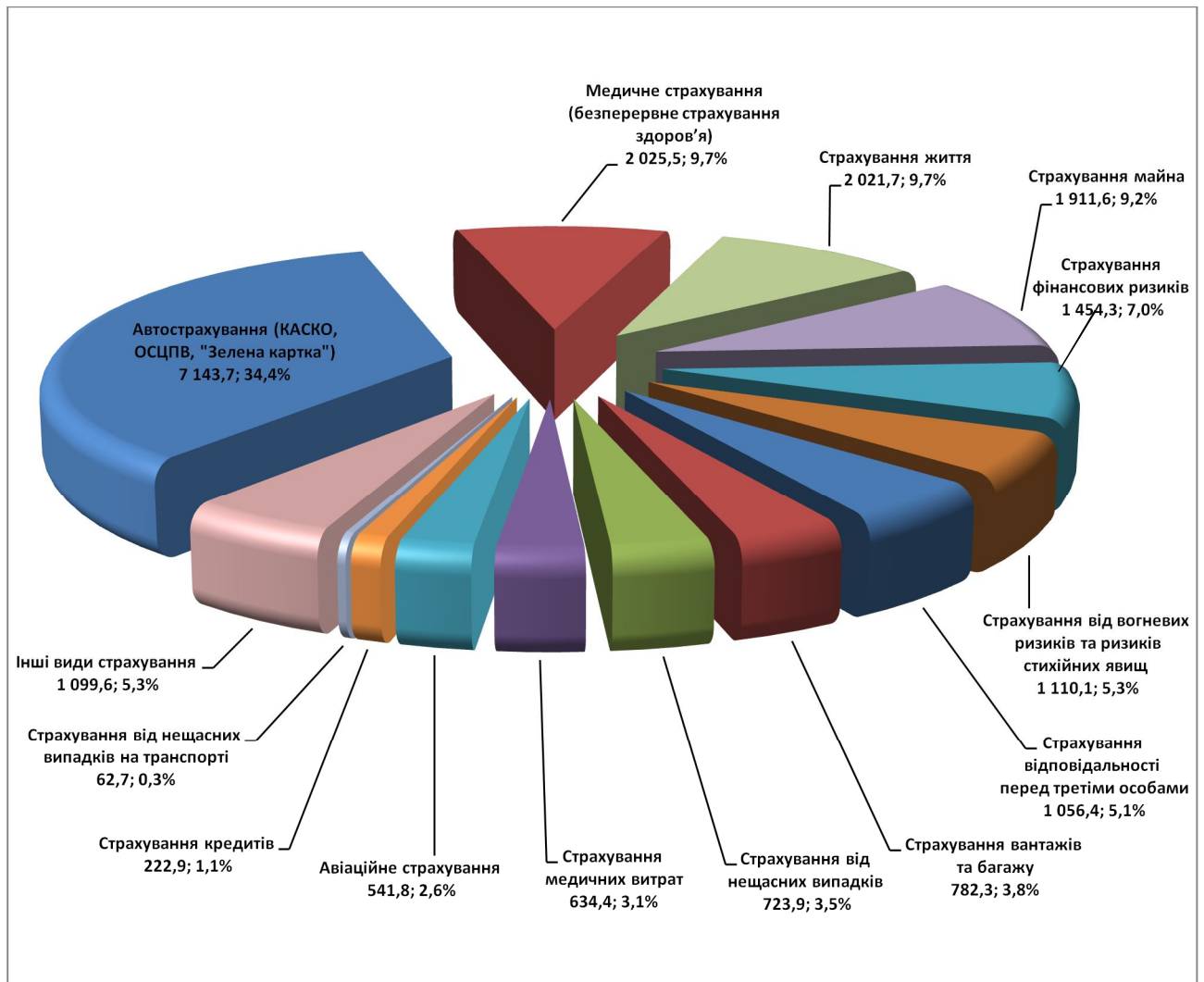
Динаміка страхових премій за мінусом частки страхових премій, сплачених перестраховикам-резидентам, за 9 місяців 2016-2017 рр. представлена в таблиці 5.

Таблиця 5

Структура чистих страхових премій за 9 місяців 2016-2017 рр.

Види страхування	9 міс. 2016	9 міс. 2017	Темпи приросту 9 міс. 2017/9 міс. 2016	
	млн. грн.		млн. грн.	%
Автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, "Зелена картка")	6 358,6	7 143,7	785,1	12,3
Медичне страхування (безперервне страхування здоров'я)	1 758,6	2 025,5	266,9	15,2
Страхування життя	1 985,2	2 021,7	36,5	1,8
Страхування майна	1 898,4	1 911,6	13,2	0,7
Страхування фінансових ризиків	1 573,2	1 454,3	-118,9	-7,6
Страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ	1 249,6	1 110,1	-139,5	-11,2
Страхування відповідальності перед третіми особами	906,0	1 056,4	150,4	16,6
Страхування вантажів та багажу	941,2	782,3	-158,9	-16,9
Страхування від нещасних випадків	545,0	723,9	178,9	32,8
Страхування медичних витрат	524,3	634,4	110,1	21,0
Авіаційне страхування	392,4	541,8	149,4	38,1
Страхування кредитів	459,9	222,9	-237,0	-51,5
Страхування від нещасних випадків на транспорті	56,2	62,7	6,5	11,6
Інші види страхування	939,8	1 099,6	159,8	17,0
Всього	19 588,4	20 790,9	1 202,5	6,1

Приріст чистих страхових премій за 9 місяців 2017 року (+6,1%) відбувся по таким видам страхування: авіаційне страхування (+38,1%), страхування від нещасних випадків (+32,8%), страхування медичних витрат (+21,0%), страхування відповідальності перед третіми особами (+16,6%). Водночас, спад чистих страхових премій спостерігався зі страхування кредитів (-51,5%), страхування вантажів та багажу (-16,9%), страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ (-11,2%), страхування фінансових ризиків (-7,6%).

Рис. 4. Структура чистих страхових премій за видами страхування станом на 30.09.2017 (млн. грн.)

У структурі страхових премій за мінусом частки страхових премій, сплачених перестраховикам-резидентам, за видами страхування станом на 30.09.2017 найбільша питома вага належить таким видам страхування, як: автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, «Зелена картка») – 7 143,7 млн. грн. (або 34,4%) (станом на 30.09.2016 даний показник становив 6 358,6 млн. грн. (або 32,5%)); медичне страхування (безперервне страхування здоров'я) – 2 025,5 млн. грн. (або 9,7%) (станом на 30.09.2016 – 1 758,6 млн. грн. (або 9,0%)); страхування життя – 2 021,7 млн. грн. (або 9,7%) (станом на 30.09.2016 – 1 985,2 млн. грн. (або 10,1%)); страхування майна – 1 911,6 млн. грн. (9,2%) (станом на 30.09.2016 даний показник становив 1 898,4 млн. грн. (або 9,7%)); страхування фінансових ризиків – 1 454,3 млн. грн. (або 7,0%) (станом на 30.09.2016 – 1 573,2 млн. грн. (або 8,0%)); страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ – 1 110,1 млн. грн. (або 5,3%) (станом на 30.09.2016 – 1 249,6 млн. грн. (або 6,4%)); страхування відповідальності перед третіми особами – 1 056,4 млн. грн. (або 5,1%) (станом на 30.09.2016 – 906,0 млн. грн. (або 4,6%)); страхування вантажів та багажу – 782,3 млн. грн. (або 3,8%) (станом на 30.09.2016 – 941,2 млн. грн. (або 4,8%)).

Перерозподіл у структурі чистих страхових премій станом на 30.09.2017 порівняно з аналогічним періодом 2016 року відбувся на користь таких видів страхування, як: автострахування (з 32,5% до 34,4%), медичне страхування (з 9,0% до 9,7%), страхування від нещасних випадків (з 2,8% до 3,5%), авіаційне страхування (з 2,0% до 2,6%). При цьому, у структурі чистих страхових премій відбулося зменшення з наступних видів страхування: страхування кредитів (з 2,3% до 1,1%), страхування вантажів та багажу (з 4,8% до 3,8%), страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ (з 6,4% до 5,3%), страхування фінансових ризиків (з 8,0% до 7,0%).

Страхові виплати/відшкодування

Розмір валових страхових виплат за 9 місяців 2017 року становив **7 375,1 млн. грн.**, у тому числі з видів страхування, інших, ніж страхування життя – **6 961,5 млн. грн.** (або 94,4%), зі страхування життя – **413,6 млн. грн.** (або 5,6).

Валові страхові виплати за 9 місяців 2017 року збільшилися на 17,6% (до 7 375,1млн. грн.) порівняно з аналогічним періодом 2016 року, чисті страхові виплати збільшилися на 18,4% і становили 7 157,4 млн. грн.

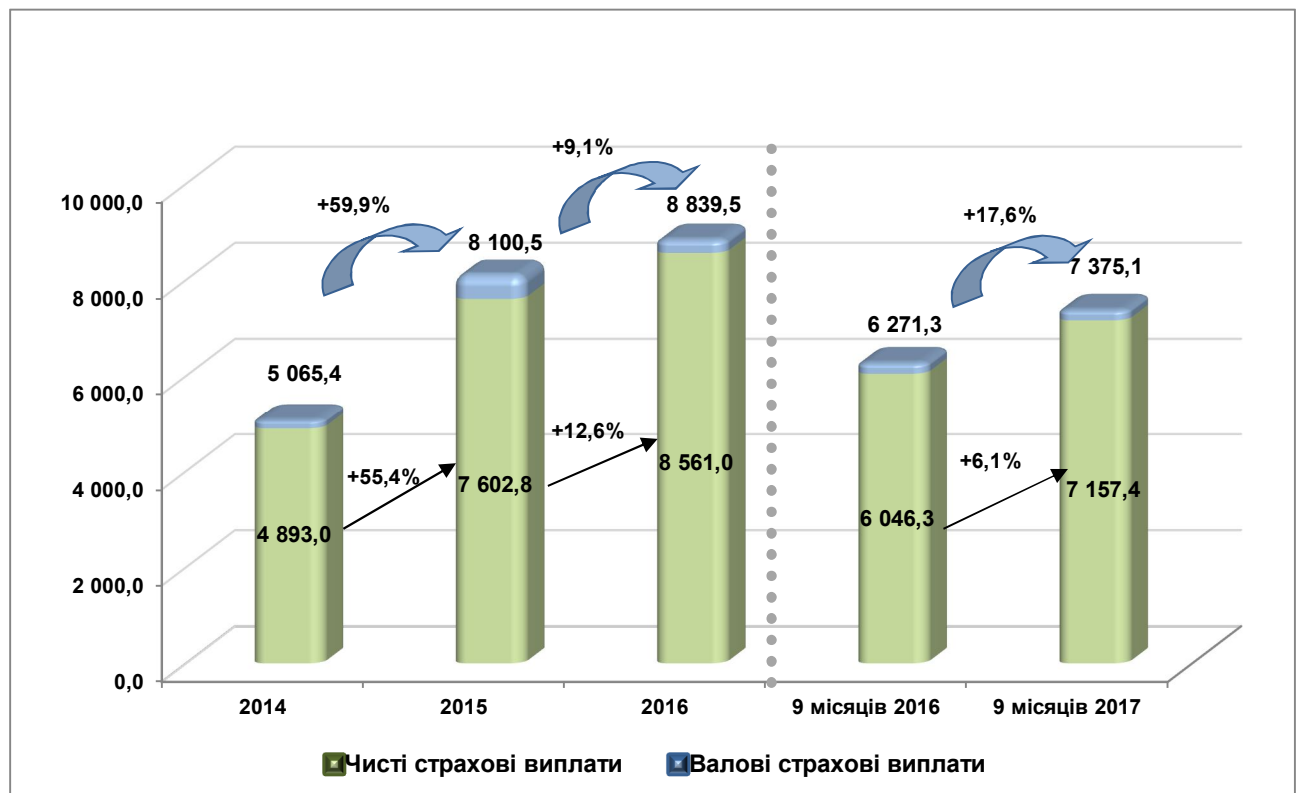

Рис. 5. Динаміка страхових виплат за 2014 – 2016 рр., 9 місяців 2017 р.
(млн. грн.)

Страхові виплати в розрізі видів страхування за 9 місяців 2016 – 2017 рр. (обсяги, структура та темпи приросту) наведено в таблиці 6 та на рис. 6, 7, 8.

Динаміка чистих страхових виплат за 9 місяців 2016-2017 рр. представлена в таблиці 7.

Таблиця 6

Страхові виплати за видами страхування за 9 місяців 2016 – 2017 рр. (обсяги, структура та темпи приросту)

Види страхування	Страхові виплати, млн. грн.				Структура страхових виплат				Темпи приросту страхових виплат	
	Валові		Чисті		Структура валових виплат		Структура чистих виплат		Валових виплат	Чистих виплат
	9 місяців 2016	9 місяців 2017	9 місяців 2016	9 місяців 2017	9 місяців 2016	9 місяців 2017	9 місяців 2016	9 місяців 2017	9 місяців 2017/9 місяців 2016	9 місяців 2017/9 місяців 2016
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Страхування життя	299,1	413,6	299,1	413,6	4,8%	5,6%	4,9%	5,8%	38,3%	38,3%
Види страхування, інші, ніж страхування життя, у тому числі:	5 972,2	6 961,5	5 747,2	6 743,8	95,2%	94,4%	95,1%	94,2%	16,6%	17,3%
Добровільне особисте страхування	1 222,4	1 531,2	1 220,6	1 530,1	19,5%	20,8%	20,2%	21,4%	25,3%	25,4%
Добровільне майнове страхування	3 331,3	3 629,8	3 196,5	3 519,7	53,1%	49,2%	52,9%	49,2%	9,0%	10,1%
- в тому числі страхування фінансових ризиків	647,0	1 258,2	539,4	1 185,2	10,3%	17,1%	8,9%	16,6%	94,5%	119,7%
Добровільне страхування відповідальності	67,9	66,0	67,5	65,4	1,1%	0,9%	1,1%	0,9%	-2,8%	-3,1%
Недержавне обов'язкове страхування	1 350,6	1 734,5	1 262,6	1 628,6	21,5%	23,5%	20,9%	22,8%	28,4%	29,0%
- в тому числі страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	1 302,2	1 727,1	1 214,7	1 621,3	20,8%	23,4%	20,1%	22,7%	32,6%	33,5%
Державне обов'язкове страхування	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
ВСЬОГО (всі види страхування)	6 271,3	7 375,1	6 046,3	7 157,4	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	17,6%	18,4%

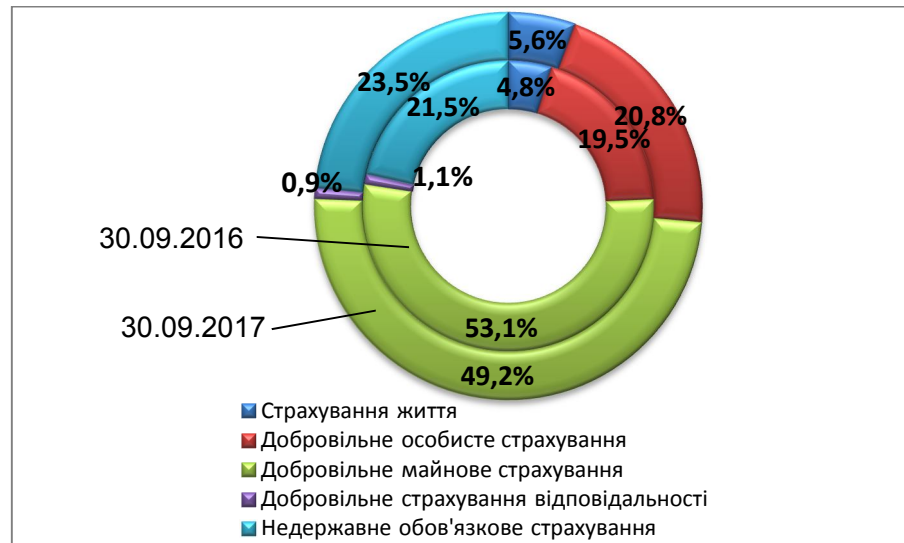

Рис. 6. Структура валових страхових виплат станом на 30.09.2016 та 30.09.2017

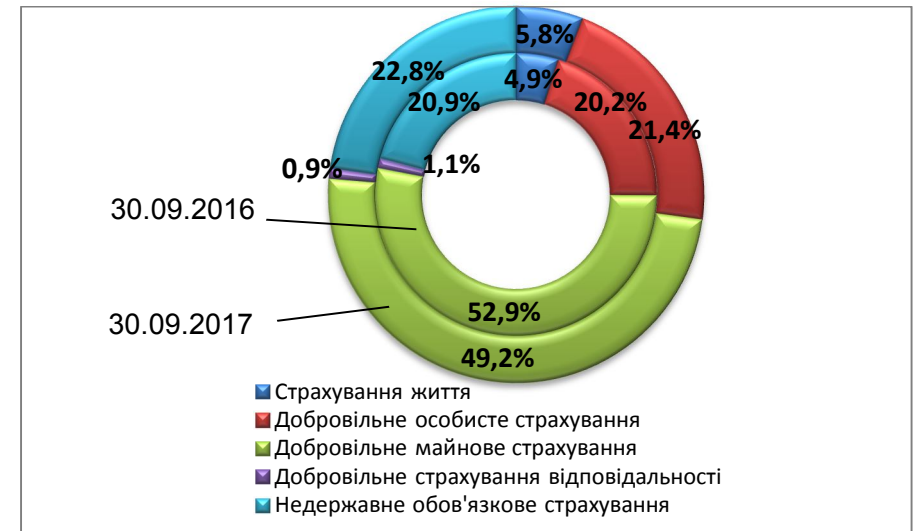

Рис. 7. Структура чистих страхових виплат станом на 30.09.2016 та 30.09.2017

**Динаміка чистих страхових виплат за основними видами страхування за
9 місяців 2016-2017 рр.**

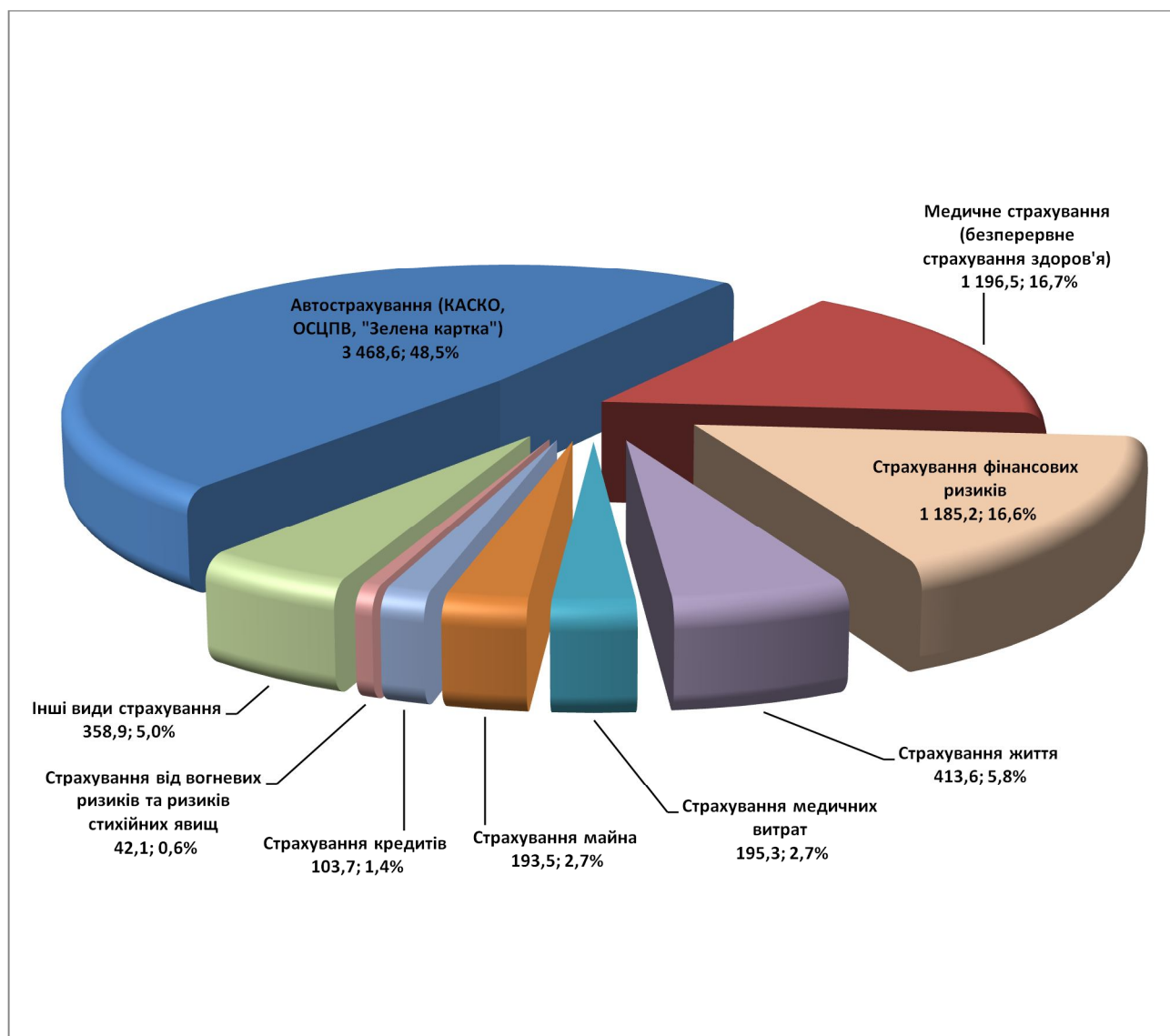
Види страхування	9 місяців 2016	9 місяців 2017	Темпи приросту 9 місяців 2017/ 9 місяців 2016	
	млн. грн.		млн. грн.	%
Автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, "Зелена картка")	2 666,8	3 468,6	801,8	30,1
Медичне страхування (безперервне страхування здоров'я)	947,5	1 196,5	249,0	26,3
Страхування фінансових ризиків	539,4	1 185,2	645,8	119,7
Страхування життя	299,1	413,6	114,5	38,3
Страхування медичних витрат	155,9	195,3	39,4	25,3
Страхування майна	93,5	193,5	100,0	107,0
Страхування кредитів	673,1	103,7	-569,4	-84,6
Страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ	56,4	42,1	-14,3	-25,4
Інші види страхування	614,6	358,9	-255,7	-41,6
Всього	6 046,3	7 157,4	1 111,1	18,4

Збільшення чистих страхових виплат за 9 місяців 2017 року (1 111,1 млн. грн.) відбулося за рахунок суттєвого збільшення чистих страхових виплат за договорами автострахування на 801,8 млн. грн., страхування фінансових ризиків – 645,8 млн. грн., медичного страхування – 249,0 млн. грн., страхування життя – 114,5 млн. грн. Водночас, спад чистих страхових виплат спостерігався зі страхування кредитів – 569,4 млн. грн. та страхування вантажів та багажу (вантажобагажу) – 14,3 млн. грн.

Структуру страхових виплат (відшкодувань) за мінусом частки страхових виплат, компенсованих перестраховиками-резидентами, за видами страхування за 9 місяців 2017 року зображено на рис. 8.

У структурі чистих страхових виплат станом на 30.09.2017 найбільша питома вага страхових виплат припадає на такі види страхування, як: автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, «Зелена картка») – 3 468,6 млн. грн. (або 48,5%) (станом на 30.09.2016 даний показник становив 2 666,8 млн. грн. (або 44,1%)); частка медичного страхування (безперервне страхування здоров'я) становить 1 196,5 млн. грн. (або 16,7%) (станом на 30.09.2016 – 947,5 млн. грн. (або 15,7%)); страхування фінансових ризиків – 1 185,2 млн. грн. (або 16,6%) (станом на 30.09.2016 – 539,4 млн. грн. (або 8,9%)); страхування

життя – 413,6 млн. грн. (або 5,8%) (станом на 30.09.2016 – 299,1 млн. грн. (або 4,9%)); страхування медичних витрат – 195,3 млн. грн. (або 2,7%) (станом на 30.09.2016 – 155,9 млн. грн. (або 2,6%)); страхування майна – 193,5 млн. грн. (або 2,7%) (станом на 30.09.2016 – 93,5 млн. грн. (або 1,5%)).

Рис. 8. Структура чистих страхових виплат за видами страхування станом на 30.09.2017 (млн. грн.)

Структура чистих страхових виплат 9 місяців 2017 року перерозподілилася на користь страхування фінансових ризиків (з 8,9% до 16,6%), автострахування (з 44,1% до 48,5%), страхування майна (з 1,5% до 2,7%), медичного страхування (з 15,7% до 16,7%), за рахунок зменшення частки страхування кредитів (з 11,1% до 1,4%), страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ (з 0,9% до 0,6%).

Рівень страхових виплат за видами страхування

Рівень валових страхових виплат (відношення валових страхових виплат до валових страхових премій) станом на 30.09.2017 становив 23,5% (таблиця 8).

Високий рівень валових страхових виплат (більше за загальний по ринку) спостерігався за такими видами страхування: з медичного страхування – 55,5% (станом на 30.09.2016 – 52,8%), добровільного особистого страхування – 38,0% (станом на 30.09.2016 – 38,6%), обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів – 46,2% (станом на 30.09.2016 – 36,8%), недержавне обов'язкове страхування – 36,4% (станом на 30.09.2016 – 31,1%), страхування фінансових ризиків – 31,9% (станом на 30.09.2016 – 26,0%).

Таблиця 8

Рівень страхових виплат за видами страхування

Види страхування	Рівень страхових виплат			
	валових виплат		чистих виплат	
	Станом на 30.09.2016	Станом на 30.09.2017	Станом на 30.09.2016	Станом на 30.09.2017
Страхування життя	15,1%	20,5%	15,1%	20,5%
Види страхування, інші, ніж страхування життя, у тому числі:	26,1%	23,7%	32,6%	35,9%
Добровільне особисте страхування	38,6%	38,0%	40,2%	41,6%
Добровільне майнове страхування	24,0%	19,8%	33,9%	37,5%
- в тому числі страхування фінансових ризиків	26,0%	31,9%	34,3%	81,5%
Добровільне страхування відповідальності	4,7%	3,0%	6,2%	5,2%
Недержавне обов'язкове страхування	31,1%	36,4%	31,2%	36,7%
- в тому числі страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	36,8%	46,2%	36,9%	46,1%
ВСЬОГО (всі види страхування)	25,2%	23,5%	30,9%	34,4%

Рівень чистих страхових виплат (відношення чистих страхових виплат до чистих страхових премій) станом на 30.09.2017 становив 34,4% (станом на 30.09.2016 – 30,9%). Високий рівень чистих страхових виплат станом на 30.09.2017 спостерігався за видами добровільного особистого страхування – 41,6%, з обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів – 46,1% та за видами добровільного майнового страхування – 37,5% (в тому числі зі страхування фінансових ризиків – 81,5%).

Рівень чистих страхових виплат та чисті страхові виплати за видами страхування за 9 місяців 2017 року в порівнянні з відповідним періодом 2016 року наведено у таблиці 9.

Рівень чистих страхових виплат із страхування фінансових ризиків станом на 30.09.2017 збільшився на 47,2 в.п. до рівня 81,5%; рівень чистих страхових виплат зі страхування наземного транспорту (КАСКО) збільшився на 3,6 в. п. до рівня 51,0%; рівень чистих страхових виплат з обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) збільшився на 11,1 в.п. до рівня 50,7%; рівень чистих страхових виплат із страхування кредитів зменшився на 99,9 в.п. до рівня 46,5%; рівень чистих страхових виплат зі страхування медичних витрат збільшився на 1,1 в.п. до рівня 30,8%; рівень чистих страхових виплат зі страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів («Зелена картка») збільшився на 2,6 в.п. до рівня 30,4%; рівень чистих страхових виплат із страхування життя збільшився на 5,4 в.п. до рівня 20,5%; рівень чистих страхових виплат із страхування майна збільшився на 5,2 в.п. до рівня 10,1%. Досить високим залишається рівень чистих виплат з медичного страхування (59,1%).

Таблиця 9

Рівень чистих страхових виплат та чисті страхові виплати за видами страхування за 9 місяців 2016–2017 рр.

Види страхування	Чисті страхові виплати, млн.грн.		Рівень чистих страхових виплат, %	
	9 місяців 2016	9 місяців 2017	Станом на 30.09.2016	Станом на 30.09.2017
Страхування фінансових ризиків	539,4	1 185,2	34,3%	81,5%
Медичне страхування (безперервне страхування здоров'я)	947,5	1 196,5	53,9%	59,1%
Страхування наземного транспорту ("КАСКО")	1452,1	1 847,3	47,4%	51,0%
Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників транспортних засобів (ОСЦПВ)	1001,2	1 378,6	39,6%	50,7%
Страхування кредитів	673,1	103,7	146,4%	46,5%
Страхування медичних витрат	155,9	195,3	29,7%	30,8%
Обов'язкове страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів (за міжнародними договорами) "Зелена картка"	213,5	242,7	27,8%	30,4%
Страхування життя	299,1	413,6	15,1%	20,5%
Страхування майна	93,5	193,5	4,9%	10,1%
Страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ	56,4	42,1	4,5%	3,8%
Інші види страхування	614,6	358,9	16,3%	8,4%

Страхування фізичних осіб

Від страхувальників-фізичних осіб за 9 місяців 2017 року надійшло **11 112,6 млн. грн.** валових страхових премій, що на 17,4% більше, ніж за аналогічний період 2016 року.

Структура валових страхових премій, які надійшли від фізичних осіб за 9 місяців 2017 року:

9 175,7 млн. грн. – за видами страхування, іншими, ніж страхування життя (на 21,1% більше, ніж за аналогічний період 2016 року);

1 936,9 млн. грн. – за видом страхування життя (на 2,2% більше, ніж за аналогічний період 2016 року).

Страхові виплати страхувальникам-фізичним особам за 9 місяців 2017 року становили **3 614,6 млн. грн.** (49,0% від загальних валових виплат), що на 32,5% більше, ніж за відповідний період 2016 року.

Рівень страхових виплат фізичним особам (відношення страхових виплат до страхових премій) станом на 30.09.2017 становив 32,5%, що на 3,7 в. п. більше, ніж станом на 30.09.2016 (див. рис. 9).

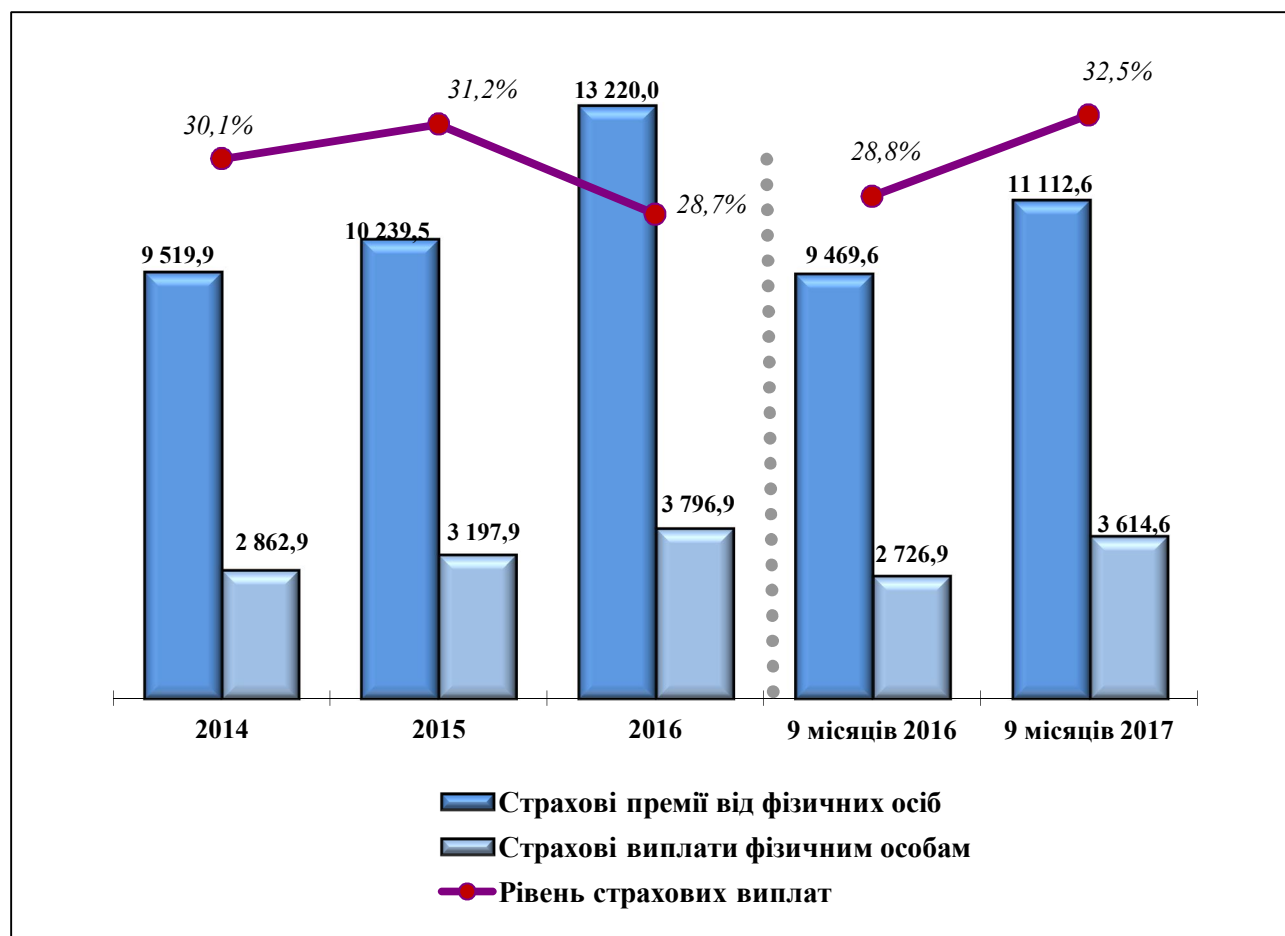

Рис. 9. Динаміка страхових платежів, виплат та рівня страхових виплат у секторі страхування фізичних осіб за 2014 – 2016 рр., 9 місяців 2017 р. (млн. грн.)

Структура страхових платежів та страхових виплат при страхуванні фізичних осіб станом на 30.09.2017 має такий вигляд:

– від страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) надійшло **2 331,6 млн. грн.** (або **21,0%** всіх страхових премій від громадян), що на 178,0 млн. грн. (або на 8,3%) більше в порівнянні з відповідною датою 2016 року; від страхування наземного транспорту (КАСКО) надійшло **2 085,5 млн. грн.** (або **18,8%** всіх страхових премій від громадян), що на 343,3 млн. грн. (або на 19,7%) більше в порівнянні з відповідною датою 2016 року; від страхування життя – **1 936,9 млн. грн.** (або **17,4%** всіх страхових премій від громадян), що на 42,1 млн. грн. (або на 2,2%) більше в порівнянні з відповідною датою 2016 року; від медичного страхування (безперервне страхування здоров'я) – **821,1 млн. грн.** (або **7,4%** всіх страхових премій від громадян), що на 98,7 млн. грн. (або на 13,7%) більше в порівнянні з відповідною датою 2016 року; від страхування від нещасних випадків – **679,5 млн. грн.** (або **6,1%** всіх страхових премій від громадян), що на 177,7 млн. грн. (або на 35,4%) більше в порівнянні з відповідною датою 2016 року;

– основна частина страхових виплат (**31,4%**) здійснена за договорами страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) – **1 134,9 млн. грн.**, що на 307,6 млн. грн. (або на 37,2%) більше в порівнянні з відповідною датою 2016 року; **28,4%** страхових виплат здійснено за договорами страхування наземного транспорту (КАСКО) і становить **1 028,3 млн. грн.**, що на 205,5 млн. грн. (або на 25,0%) більше в порівнянні з відповідною датою 2016 року; за медичним страхуванням (безперервне страхування здоров'я) фізичним особам було виплачено **578,8 млн. грн.** (або **16,0%** від загального розміру страхових виплат/відшкодувань страхувальникам-фізичним особам), що на 148,0 млн. грн. (або на **34,4%**) більше в порівнянні з відповідною датою 2016 року.

Рівень страхових виплат за договорами страхування наземного транспорту (КАСКО), укладеними зі страхувальниками – фізичними особами, станом на 30.09.2017 становив 49,3%, за договорами страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) – 48,7%, за медичним страхуванням – 70,5%.

Кількість укладених договорів страхування з фізичними особами за підсумками 9 місяців 2017 року зазнала, зокрема, таких змін:

– кількість укладених договорів страхування від нещасних випадків на транспорті збільшилась на 5 743,1 тис. одиниць (до 71 947,2 тис. одиниць) у порівнянні з відповідним показником станом на кінець 9 місяців 2016 року;

– кількість укладених договорів страхування від нещасних випадків збільшилась на 15 987,3 тис. одиниць (до 24 074,7 тис. одиниць) у порівнянні з відповідним показником станом на кінець 9 місяців 2016 року;

– кількість укладених договорів страхування майна зменшилась на 43,0 тис. одиниць (до 2 173,0 тис. одиниць) у порівнянні з відповідним показником станом на кінець 9 місяців 2016 року;

– кількість укладених договорів страхування фінансових ризиків збільшилась на 2 942,0 тис. одиниць (до 5 480,9 тис. одиниць) у порівнянні з відповідним показником станом на кінець 9 місяців 2016 року;

– кількість укладених договорів страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ зменшилась на 304,3 тис. одиниць (до 1 375,0 тис. одиниць), у порівнянні з відповідним показником станом на кінець 9 місяців 2016 року;

– кількість укладених договорів страхування життя зменшилась на 424,1 тис. одиниць (до 308,3 тис. одиниць), в порівнянні з відповідним показником станом на кінець 9 місяців 2016 року.

Основні показники автострахування

Динаміка основних показників страхування автотранспорту – страхування наземного транспорту (КАСКО), страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів за внутрішніми договорами (ОСЦПВ) та за міжнародними договорами ("Зелена картка") – наведена в таблиці 10.

Таблиця 10

Динаміка основних показників автострахування за 9 місяців 2016–2017 рр.

Показник Вид страхування	Валові страхові премії, млн. грн.		Валові страхові виплати, млн. грн.		Рівень валових страхових виплат, %		Темпи приросту, %	
	9 місяців 2016	9 місяців 2017	9 місяців 2016	9 місяців 2017	станом на 30.09.16	станом на 30.09.17	валові страхові премії	валові страхові виплати
							9 місяців 2017/ 9 місяців 2016	
Страхування наземного транспорту (КАСКО)	3 243,7	3 967,6	1 478,4	1 880,4	45,6	47,4	22,3	27,2
Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ)	2 602,8	2 763,2	1 001,6	1 379,3	38,5	49,9	6,2	37,7
Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (за міжнародними договорами) "Зелена картка"	940,6	978,1	300,6	347,8	32,0	35,6	4,0	15,7
Всього	6 787,1	7 708,9	2 780,6	3 607,5	41,0	46,8	13,6	29,7

Згідно з даними таблиці 10, за 9 місяців 2017 року обсяг валових страхових премій з автострахування (КАСКО, ОСЦПВ, «Зелена картка») збільшився на 13,6%, обсяг валових страхових виплат зріс на 29,7%. При цьому частка валових страхових премій та валових страхових виплат страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) в автострахуванні становить 35,8% та 38,2% (відповідно).

Надходження валових страхових премій при страхуванні наземного транспорту (КАСКО) за 9 місяців 2017 року збільшилося на **22,3%** у порівнянні з аналогічним періодом 2016 року і становило **3 967,6 млн. грн.**; при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) обсяг валових страхових премій збільшився на **6,2%** і становив **2 763,2 млн. грн.**; при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (за міжнародними договорами) "Зелена картка" обсяг валових страхових премій збільшився на **4,0%** і становив **978,1 млн. грн.**

Обсяг валових страхових виплат при страхуванні наземного транспорту (КАСКО) за 9 місяців 2017 року становив **1 880,4 млн. грн.**, що на **27,2%** більше, ніж за аналогічний період 2016 року; обсяг валових страхових виплат при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) становив **1 379,3 млн. грн.**, що на **37,7%** більше, ніж за аналогічний період 2016 року; обсяг валових страхових виплат при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (за міжнародними договорами) "Зелена картка" становив **347,8 млн. грн.**, що на **15,7%** більше, ніж за аналогічний період 2016 року.

Структура валових страхових платежів та валових страхових виплат у секторі автострахування представлена на рисунках 10, 11

За 9 місяців 2017 року на 196,0 тис. одиниць (або на 3,7%) збільшилась кількість укладених договорів страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) – до 5 515,9 тис. одиниць.

Рівень валових страхових виплат зі страхування наземного транспорту (КАСКО) станом на 30.09.2017 становив 47,4% (станом на 30.09.2016 – 45,6%), при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) – 49,9% (станом на 30.09.2016 – 38,5%).

За підсумками 9 місяців 2017 року:

– при страхуванні наземного транспорту (КАСКО) обсяг чистих страхових премій становив **3 625,6 млн. грн.**, при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) – **2 719,1 млн. грн.**; при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (за міжнародними договорами) "Зелена картка" – **798,9 млн. грн.**

– при страхуванні наземного транспорту (КАСКО) обсяг чистих страхових виплат становив **1 847,3 млн. грн.**, при страхуванні цивільно-

правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ) – **1 378,6 млн. грн.**, при страхуванні цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (за міжнародними договорами) "Зелена картка" – **242,7 млн. грн.**

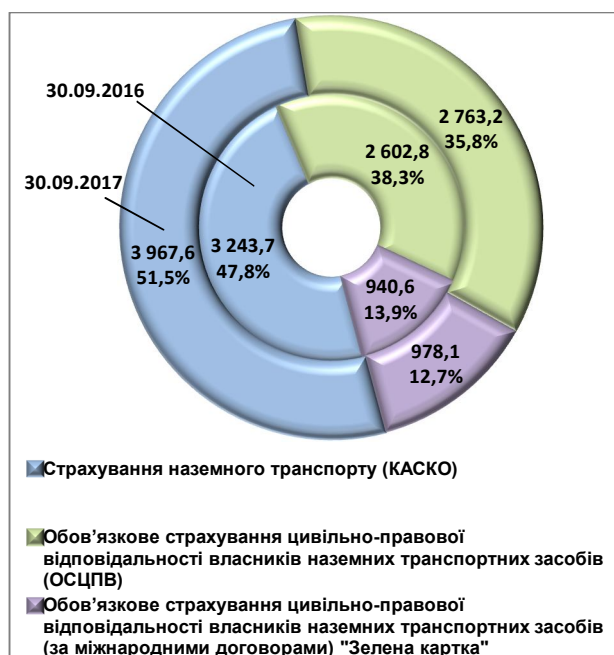

Рис. 10. Структура страхових премій у секторі автострахування станом на 30.09.2016 та 30.09.2017 (млн. грн.)

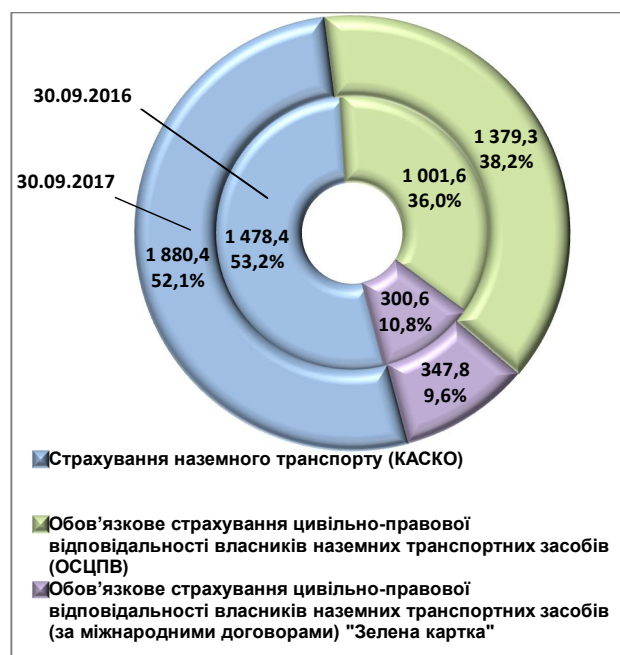

Рис. 11. Структура страхових виплат у секторі автострахування станом на 30.09.2016 та 30.09.2017 (млн. грн.)

Страхування життя

Валові страхові платежі (премії, внески) при страхуванні життя за 9 місяців 2017 року становили **2 021,7 млн. грн.**, що на 1,7% більше, ніж за 9 місяців 2016 року (станом на 30.09.2016 – 1 987,2 млн. грн.).

Структура валових надходжень страхових платежів (премій, внесків) станом на 30.09.2017 має такий вигляд:

1 936,9 млн. грн. (або 95,8%) – що надійшли від фізичних осіб;

84,8 млн. грн. (або 4,2%) – що надійшли від юридичних осіб.

Станом на 30.09.2017 року збільшилась кількість застрахованих фізичних осіб на 3,6% або на 148 152 осіб (станом на 30.09.2016 застраховано 4 111 793 фізичні особи, станом на 30.09.2017 – 4 259 945 фізичних осіб).

Протягом 9 місяців 2017 року застраховано 972 163 фізичні особи, що на 21,4% або на 264 754 особи менше проти відповідного періоду 2016 року (за 9 місяців 2016 року застраховано 1 236 917 фізичних осіб).

Структура валових страхових премій та виплат із страхування життя зображена на рисунках 12 та 13.

Обсяги надходжень валових страхових платежів та валових страхових виплат за 2014 – 2016 рр., станом на 30.09.2017 зображено на рис. 14.

Обсяг валових страхових виплат із страхування життя станом на 30.09.2017 становив **413,6 млн. грн.**³, що на 38,3% більше в порівнянні з відповідним періодом 2016 року (станом на 30.09.2016 – 299,1 млн. грн.).

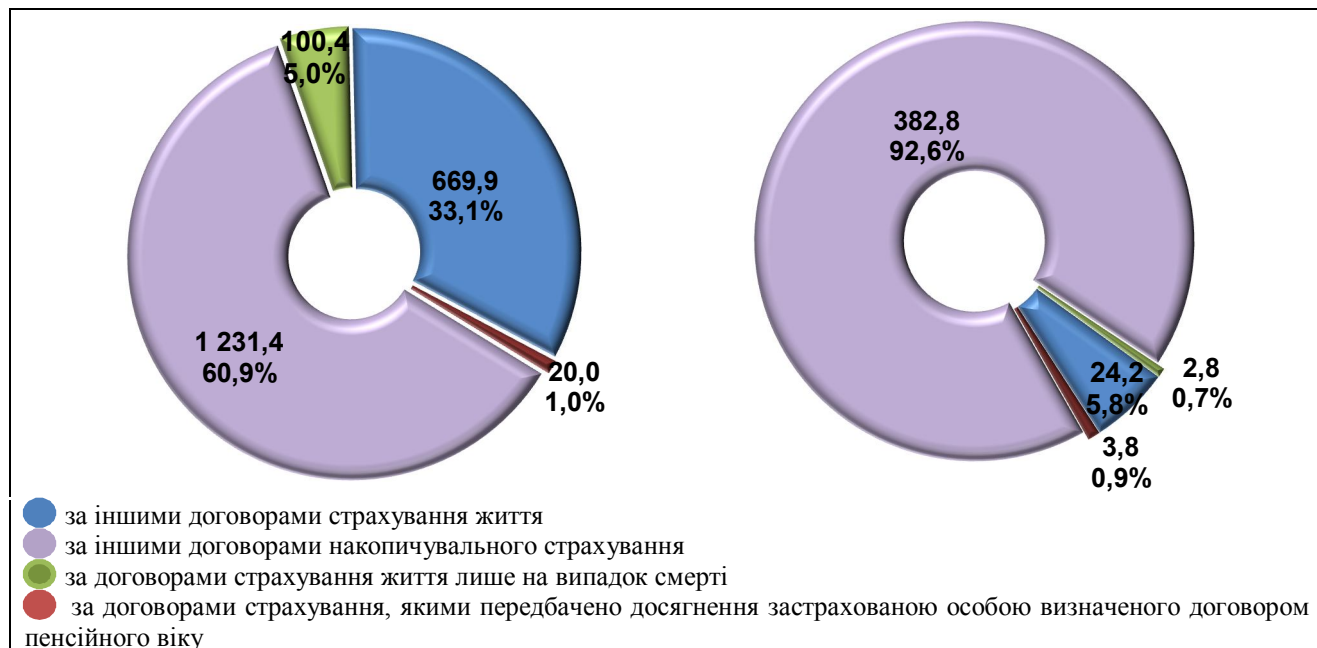

Рис. 12. Структура валових страхових премій із страхування життя станом на 30.09.2017 (млн. грн.)

Рис. 13. Структура валових страхових виплат із страхування життя станом на 30.09.2017 (млн. грн.)

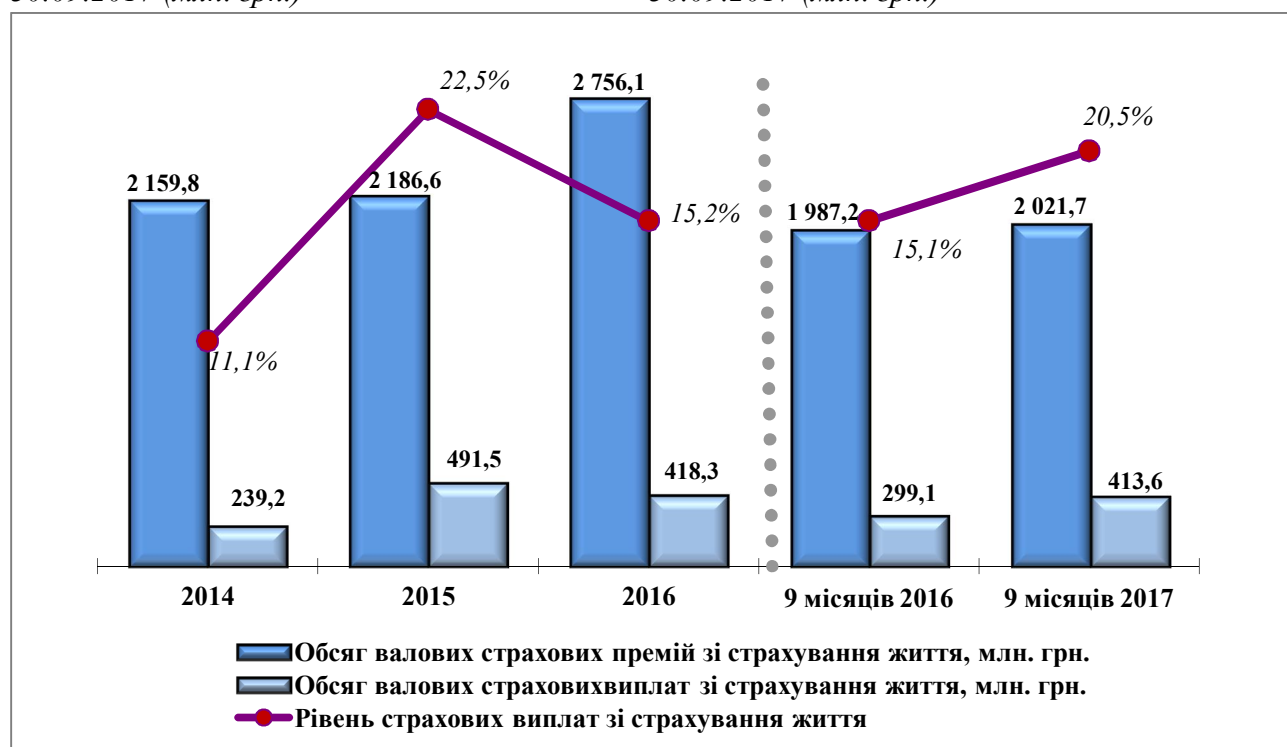

Рис. 14. Динаміка страхових премій та страхових виплат із страхування життя за 2014 – 2016 рр., 9 місяців 2017 р. (млн. грн.)

³ Включаючи страхові виплати у вигляді анuitетів.

Станом на 30.09.2017 величина зміни резервів із страхування життя становила 452,7 млн. грн. (таблиця 11), що на 211,5 млн. грн. менше у порівнянні з аналогічним періодом 2016 року.

Основна частина величини зміни резервів зі страхування життя сформована за іншими договорами накопичувального страхування, а саме – 382,2 млн. грн..

Таблиця 11

Зміна резервів із страхування життя за 9 місяців 2016–2017 рр.

Показники	9 місяців 2016	9 місяців 2017	Темпи приросту, %
	млн. грн.		
Величина зміни резервів із страхування життя, у тому числі, яка відповідає:	664,2	452,7	-31,8
інвестиційним доходам, що застосовуються для розрахунку страхових тарифів;	163,1	166,0	1,8
індексації розмірів страхових сум та (або) страхових виплат за офіційним індексом інфляції;	35,3	42,2	19,5
частині інвестиційного доходу від розміщення коштів резервів із страхування життя, що залишилась після передбачених статтею 9 Закону України “Про страхування” обов'язкових відрахувань в математичні резерви та вирахувань витрат страховика на ведення справи;	238,9	247,8	3,7
загальному обсягу збільшення розмірів страхових сум та (або) страхових виплат (бонусів), які визначено за іншими фінансовими результатами діяльності згідно з договорами страхування, що передбачають участь страхувальника у інвестиційному доході страховика;	15,6	10,8	-30,8
величині зміни розмірів страхових сум та (або) страхових виплат за договорами страхування, грошові зобов'язання за якими визначено у вільноконвертованій валюті або розрахункових величинах.	51,9	25,0	-51,8

За підсумками 9 місяців 2017 року 12 СК "Life" отримали від’ємне значення приросту резервів із страхування життя на загальну суму 130,7 млн. грн., що пов’язано з достроковим розірванням договорів страхування (за підсумками 9 місяців 2016 року від’ємне значення задекларували 10 СК "Life" на загальну суму 44,8 млн. грн.). Приріст резервів із страхування життя становив 583,4 млн. грн.. Найбільший приріст страхових резервів зі страхування життя (більше 100 млн. грн.) задекларовано трьома страховими компаніями "Life" у розмірах 197,3 млн. грн., 121,9 млн. грн. та 106,7 млн. грн. (33,8%, 20,9% та 18,3% від загального приросту резервів відповідно⁴).

⁴ Від’ємні значення приросту резервів із страхування життя при розрахунку часток не використовувались.

Перестраховування

За договорами перестраховування ризиків за 9 місяців 2017 року українські страховики (цеденти, перестраховувальники) сплатили часток страхових премій **13 261,9 млн. грн.** (за 9 місяців 2016 року – 8 460,6 млн. грн.) (рис. 15), з них:

- перестраховикам-нерезидентам – **2 661,8 млн. грн.** (за 9 місяців 2016 року – 3 204,8 млн. грн.);
- перестраховикам-резидентам – **10 600,1 млн. грн.** (за 9 місяців 2016 року – 5 255,8 млн. грн.).

Загальна сума часток страхових виплат, компенсованих перестраховиками, становила **854,5 млн. грн.** (за 9 місяців 2016 року – 984,6 млн. грн.), у тому числі компенсовано:

- перестраховиками-нерезидентами – **636,8 млн. грн.** (за 9 місяців 2016 року – 759,5 млн. грн.);
- перестраховиками-резидентами – **217,7 млн. грн.** (за 9 місяців 2016 року – 225,1 млн. грн.).

Структура вихідного перестраховування за видами страхування станом на 30.09.2017 зображена на рисунку 15.

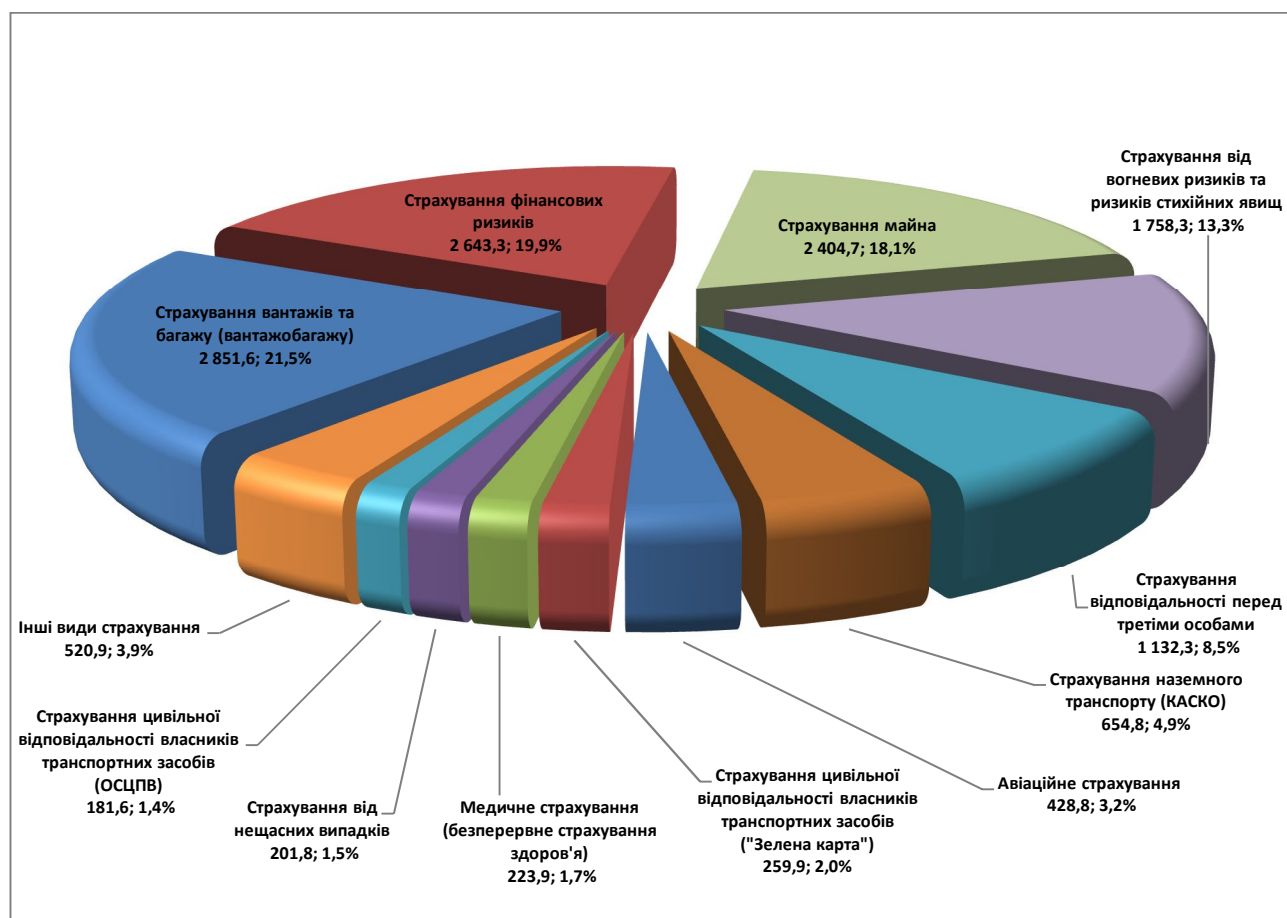
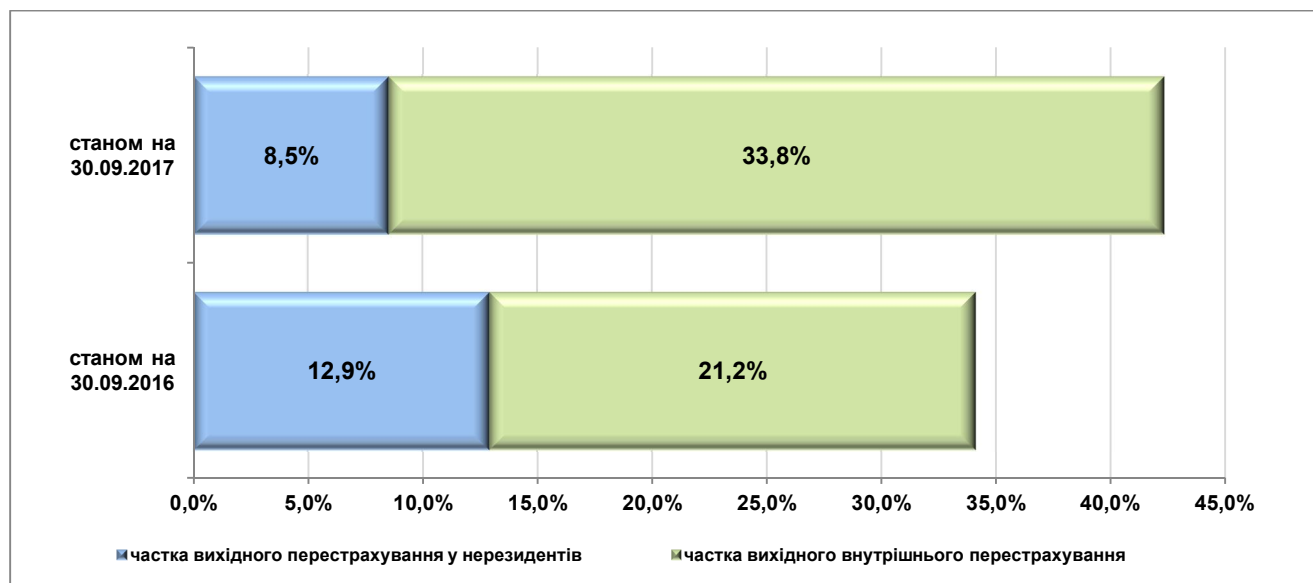

Рис. 15. Структура вихідного перестраховування за видами страхування станом на 30.09.2017 (млн. грн.)

У структурі вихідного перестрахування станом на 30.09.2017 найбільше сплачено часток страхових премій за такими видами страхування, як: страхування вантажів та багажу (вантажобагажу) – **2 851,6 млн. грн.** (або 21,5%) (станом на 30.09.2016 – 2 159,0 млн. грн. (або 25,5%)); страхування фінансових ризиків – **2 643,3 млн. грн.** (або 19,9%) (станом на 30.09.2016 – 1 247,2 млн. грн. (або 14,7%)); страхування майна – **2 404,7 млн. грн.** (або 18,1%) (станом на 30.09.2016 – 1 521,0 млн. грн. (або 18,0%)); страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ – **1 758,3 млн. грн.** (або 13,3%) (станом на 30.09.2016 – 688,9 млн. грн. (або 8,1%)); страхування відповідальності перед третіми особами – **1 132,3 млн. грн.** (або 8,5%) (станом на 30.09.2016 – 671,0 млн. грн. (або 7,9%)); страхування наземного транспорту (КАСКО) – **654,8 млн. грн.** (або 4,9%) (станом на 30.09.2016 – 505,2 млн. грн. (або 6,0%)); авіаційне страхування – **428,8 млн. грн.** (або 3,2%) (станом на 30.09.2016 – 264,9 млн. грн. (або 3,1%)).

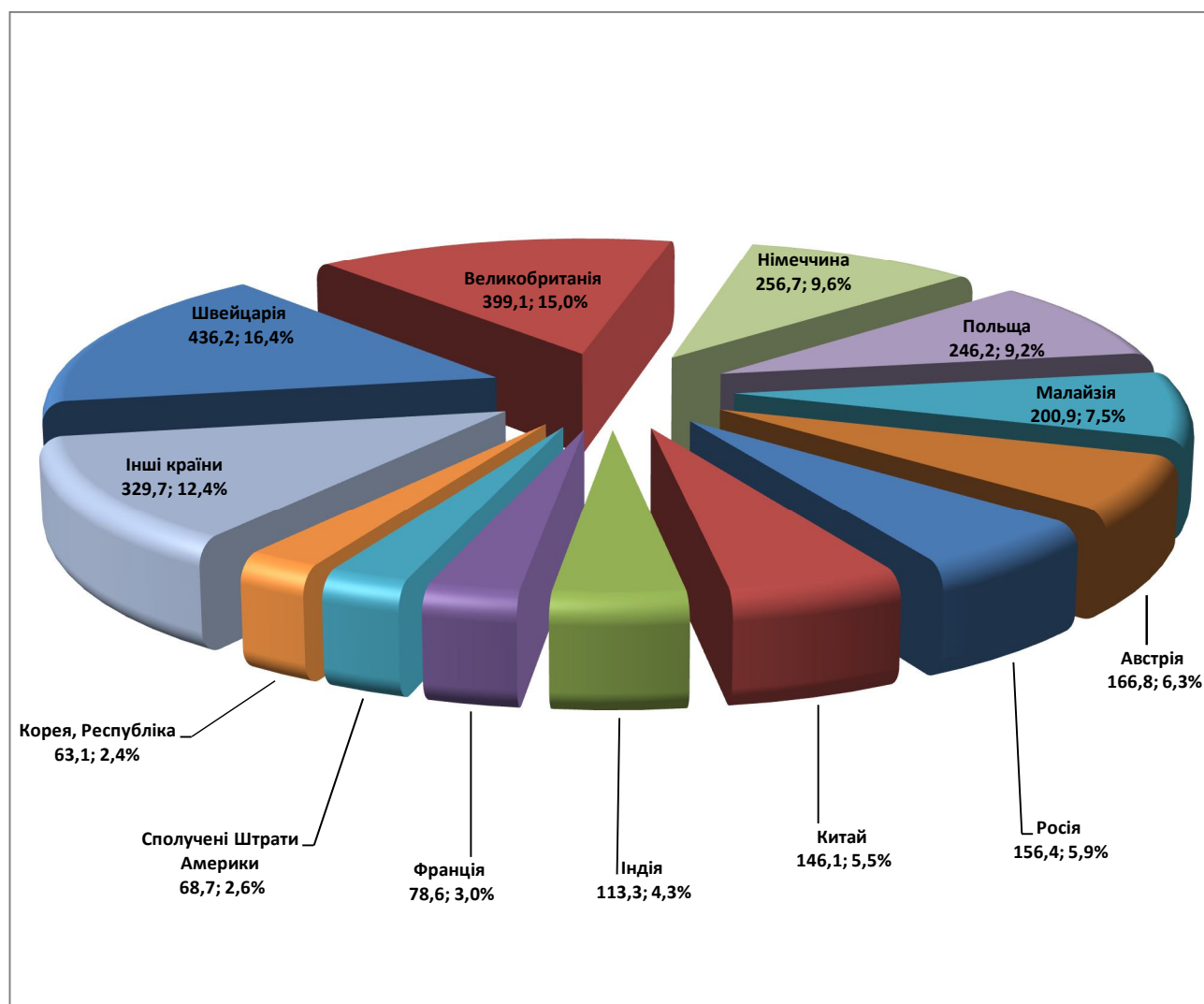
У співвідношенні до валових страхових премій частка вихідного перестрахування станом на 30.09.2017 становила 42,3%, що на 8,2 в.п. більше аналогічного показника минулого року (станом на 30.09.2016 – 34,1%) (рис. 16).

Рис. 16. Частки вихідного перестрахування у співвідношенні до валових страхових премій за 9 місяців 2016 – 2017 рр.

На рис. 17 представлено структуру перестрахування ризиків у нерезидентів станом на 30.09.2017. Від загальної суми сплачених часток страхових премій на перестрахування нерезидентам найбільше сплачено до Швейцарії – 16,4%, Великобританії – 15,0%, Німеччини – 9,6%, Польщі – 9,2%, Малайзії – 7,5%, Австрії – 6,3%, Росії – 5,9% та Китаю – 5,5%.

Рис. 17. Частка страхових платежів, яка належить перестраховику-нерезиденту, станом на 30.09.2017 (млн. грн.)

Структура вихідного перестрахування станом на 30.09.2017 порівняно з аналогічним періодом 2016 року зазнала змін на користь таких країн, як: Швейцарії (з 6,2% до 16,4%), Росії (з 3,3% до 5,9%), Австрії (з 3,8% до 6,3%), Республіки Сінгапур (з 0,2% до 2,1%) за рахунок зменшення частки страхових платежів Китаю (з 12,4% до 5,5%), Індії (з 9,9% до 4,3%), Великобританії (з 18,9% до 15,0%), Республіки Кореї (з 6,1% до 2,4%).

Структура перестрахування ризиків у нерезидентів станом на 30.09.2017 має такий вигляд:

- Швейцарія, займає 16,4% в загальній сумі перестрахування проти 6,2% станом на 30.09.2016. Обсяг перестрахування зріс на 238,3 млн. грн. (станом на 30.09.2016 – 197,9 млн. грн., станом на 30.09.2017 – 436,2 млн. грн.);
- Великобританія, займає 15,0% в загальній сумі перестрахування проти 18,9% станом на 30.09.2016. Обсяг перестрахування зменшився на

- 206,3 млн. грн. (станом на 30.09.2016 – 605,3 млн. грн., станом на 30.09.2017 – 399,1 млн. грн.);
- Німеччина, займає 9,6% в загальній сумі перестраховування проти 10,3% станом на 30.09.2016. Обсяг перестраховування зменшився на 74,7 млн. грн. (станом на 30.09.2016 – 331,4 млн. грн., станом на 30.09.2017 – 256,7 млн. грн.);
  - Польща, займає 9,2% в загальній сумі перестраховування проти 8,2% станом на 30.09.2016. Обсяг перестраховування зменшився на 17,5 млн. грн. (станом на 30.09.2016 – 263,7 млн. грн., станом на 30.09.2017 – 246,2 млн. грн.);
  - Малайзія, займає 7,5% в загальній сумі перестраховування проти 5,9% станом на 30.09.2016. Обсяг перестраховування збільшився на 11,4 млн. грн. (станом на 30.09.2016 – 189,5 млн. грн., станом на 30.09.2017 – 200,9 млн. грн.);
  - Австрія, займає 6,3% в загальній сумі перестраховування проти 3,8% станом на 30.09.2016. Обсяг перестраховування збільшився на 44,1 млн. грн. (станом на 30.09.2016 – 122,8 млн. грн., станом на 30.09.2017 – 166,8 млн. грн.).

Активи страховиків та сформовані страхові резерви

Динаміка активів та обсягів страхових резервів страховиків за 2014 – 2016 рр. та станом на 30.09.2017 зображена на рис. 18.

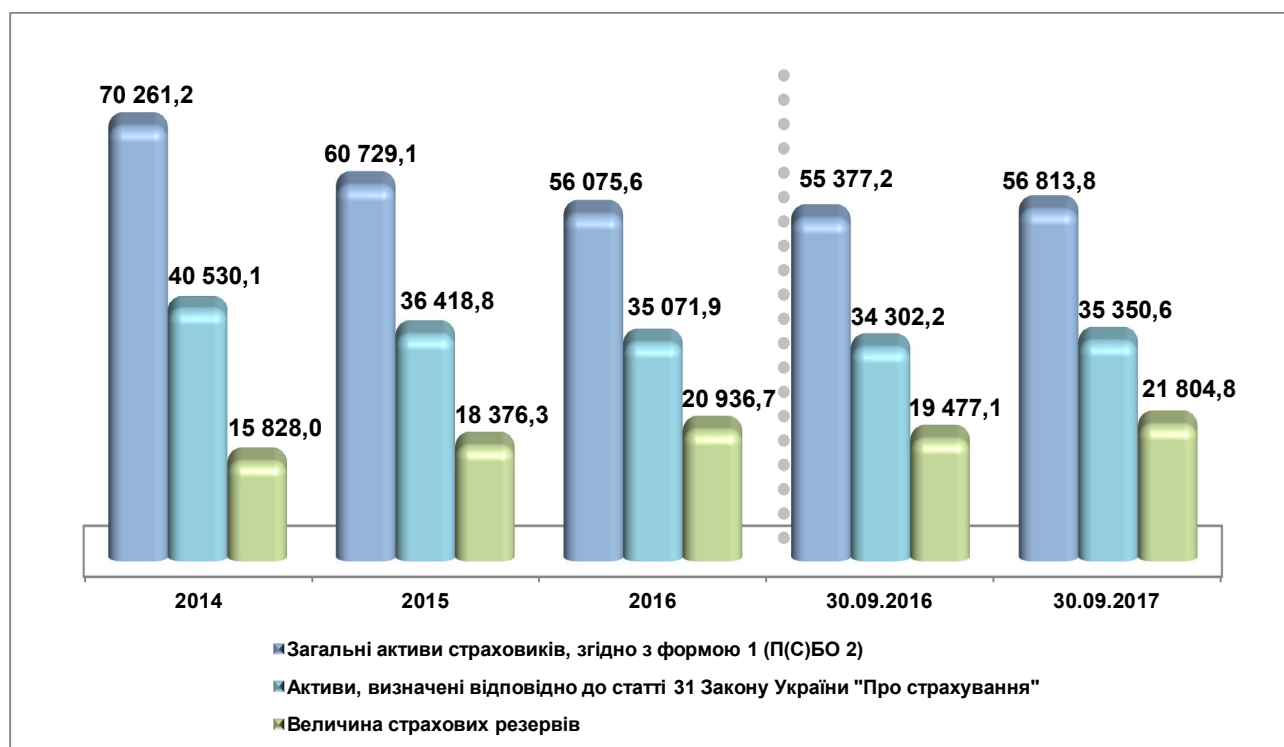

Рис. 18. Динаміка активів та обсягів страхових резервів страховиків за 2014–2016рр. та за 9 місяців 2017 р. (млн. грн.)

Станом на 30.09.2017 обсяг загальних активів страховиків становив **56 813,8 млн. грн.**, що на 2,6% більше в порівнянні з відповідним показником минулого року.

Величина активів, визначених відповідно до статті 31 Закону України «Про страхування», збільшилась в порівнянні з відповідним показником станом на 30.09.2016 на 1 048,4 млн. грн. або на 3,1% та склала 62,2% загальних активів страховиків (станом на 30.09.2016 активи, визначені по статті 31 Закону України «Про страхування» становили 34 302,2 млн. грн., станом на 30.09.2017 – 35350,6 млн. грн.).

Структура активів страхових компаній, визначених статтею 31 Закону України «Про страхування» для представлення страхових резервів (таблиця 12), станом на 30.09.2017 у порівнянні з інформацією станом на 30.09.2016 мала такі зміни:

- на 286,2 млн. грн. (або на 2,5%) збільшився обсяг активів, дозволених для представлення банківськими вкладками (депозитами), і становив 11 804,4 млн. грн. (або 33,4% від загального обсягу активів). При цьому, обсяг активів, дозволених для представлення банківськими вкладками (депозитами) на поточних рахунках в іноземній валюті зменшився на 753,6 млн. грн. (або на 30,9%) і становив 1 684,2 млн. грн. проти 2 437,8 млн. грн. станом на 30.09.2016;
- на 1 477,7 млн. грн. (або на 17,2%) зменшився обсяг активів, дозволених для представлення акціями, і становив 7 126,2 млн. грн. (або 20,2% від загального обсягу активів);
- на 1 053,1 млн. грн. (або на 21,0%) збільшився обсяг активів, дозволених для представлення цінними паперами, що емітуються державою, і становив 6 069,5 млн. грн. (або 17,2% від загального обсягу активів);
- на 435,7 млн. грн. (або на 13,3%) збільшився обсяг активів, дозволених для представлення правами вимог до перестраховиків, і становив 3 717,0 млн. грн. (або 10,5% від загального обсягу активів);
- на 161,1 млн. грн. (або на 5,6%) зменшився обсяг активів, дозволених для представлення грошовими коштами на поточних рахунках, і склав 2 707,2 млн. грн. (або 7,7 % від загального обсягу активів).

На рис. 19 відображена структура загальних активів, дозволених для представлення коштів страхових резервів (ст. 31 Закону України «Про страхування»).

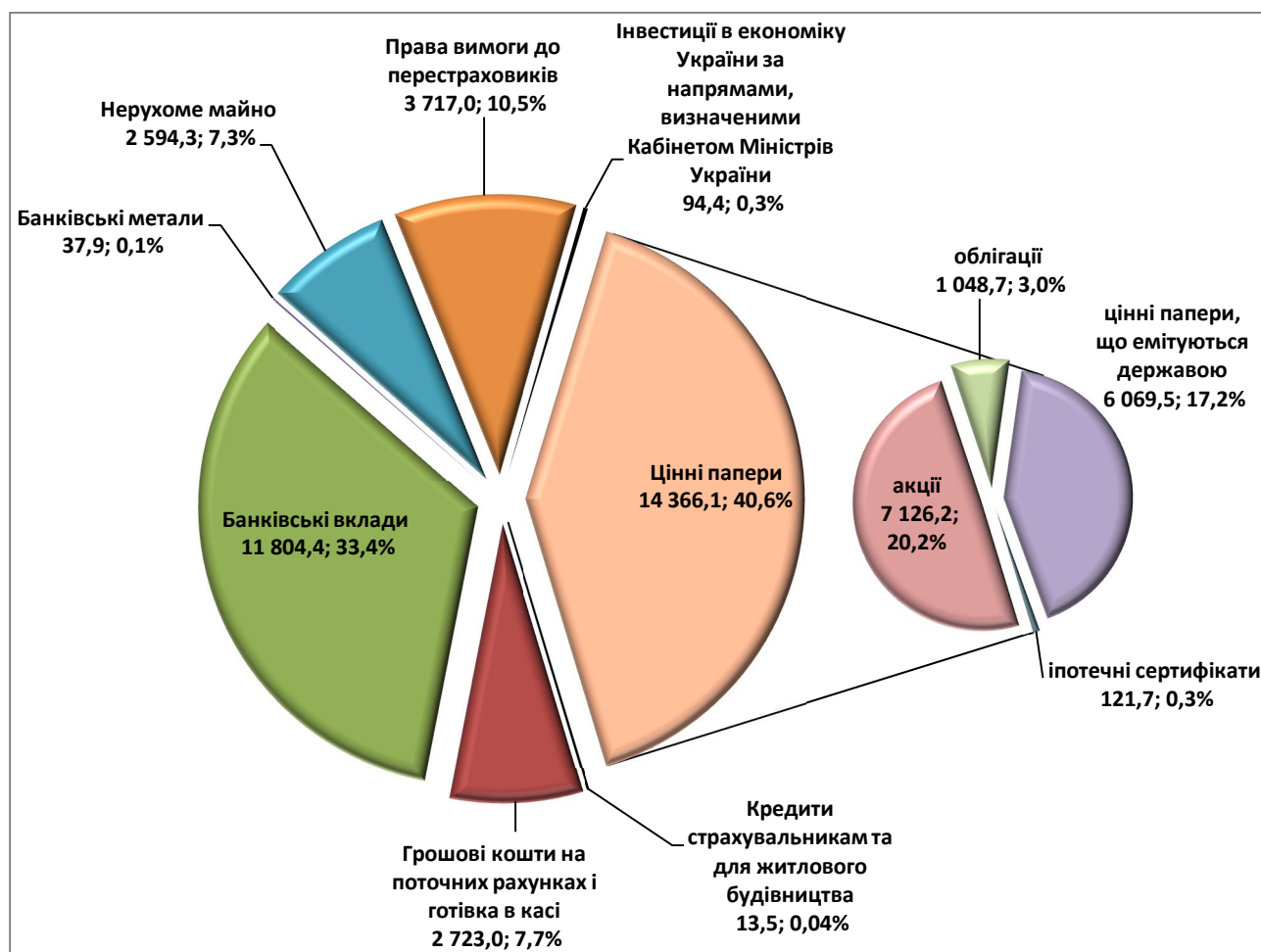

Рис. 19. Структура активів, дозволених для представлення коштів страхових резервів (ст. 31 Закону України «Про страхування»), станом на 30.09.2017 (млн. грн.)

Розміщення страхових резервів здійснюється згідно зі статтею 31 Закону України «Про страхування», де визначено перелік активів за відповідними категоріями.

Станом на 30.09.2017 обсяг активів, дозволених для представлення коштів страхових резервів⁵, становив **35 350,6 млн. грн.** (на 1 048,4 млн. грн. більше, ніж на відповідну дату 2016 року), які в розмірі **21 267,7 млн. грн.** використано з метою представлення коштів страхових резервів.

У структурі активів, якими **представлені технічні резерви та резерви зі страхування життя** (таблиця 13), станом на 30.09.2017 у порівнянні з інформацією станом на 30.09.2016 відбулися такі зміни:

- на 839,3 млн. грн. (або на 9,9%) збільшився обсяг активів, дозволених для представлення банківськими вкладами (депозитами), і становив 9 342,5 млн. грн. (або 43,9% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви та резерви зі страхування життя). При цьому, обсяг активів, дозволених для представлення банківськими вкладами

⁵ - відповідно до статті 31 Закону України «Про страхування».

(депозитами) на поточних рахунках в іноземній валюті зменшився на 330,0 млн. грн. (або на 11,1%) і становив 2 642,5 млн. грн. проти 2 972,5 млн. грн. станом на 30.09.2016;

- на 711,0 млн. грн. (або на 14,5%) збільшився обсяг активів, дозволених для представлення цінними паперами, що емітуються державою, і становив 5 629,4 млн. грн. (або 26,5% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви та резерви зі страхування життя);
- на 16,4 млн. грн. (або на 0,6%) зменшився обсяг активів, дозволених для представлення правами вимог до перестраховиків, і становив 2 528,4 млн. грн. (або 11,9% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви та резерви зі страхування життя);
- на 43,5 млн. грн. (або на 2,0%) збільшився обсяг грошових коштів на поточних рахунках, і становив 2 195,4 млн. грн. (або 10,3% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви та резерви зі страхування життя).

На рис. 20 зображена структура активів, якими представлено кошти страхових резервів станом на 30.09.2017.

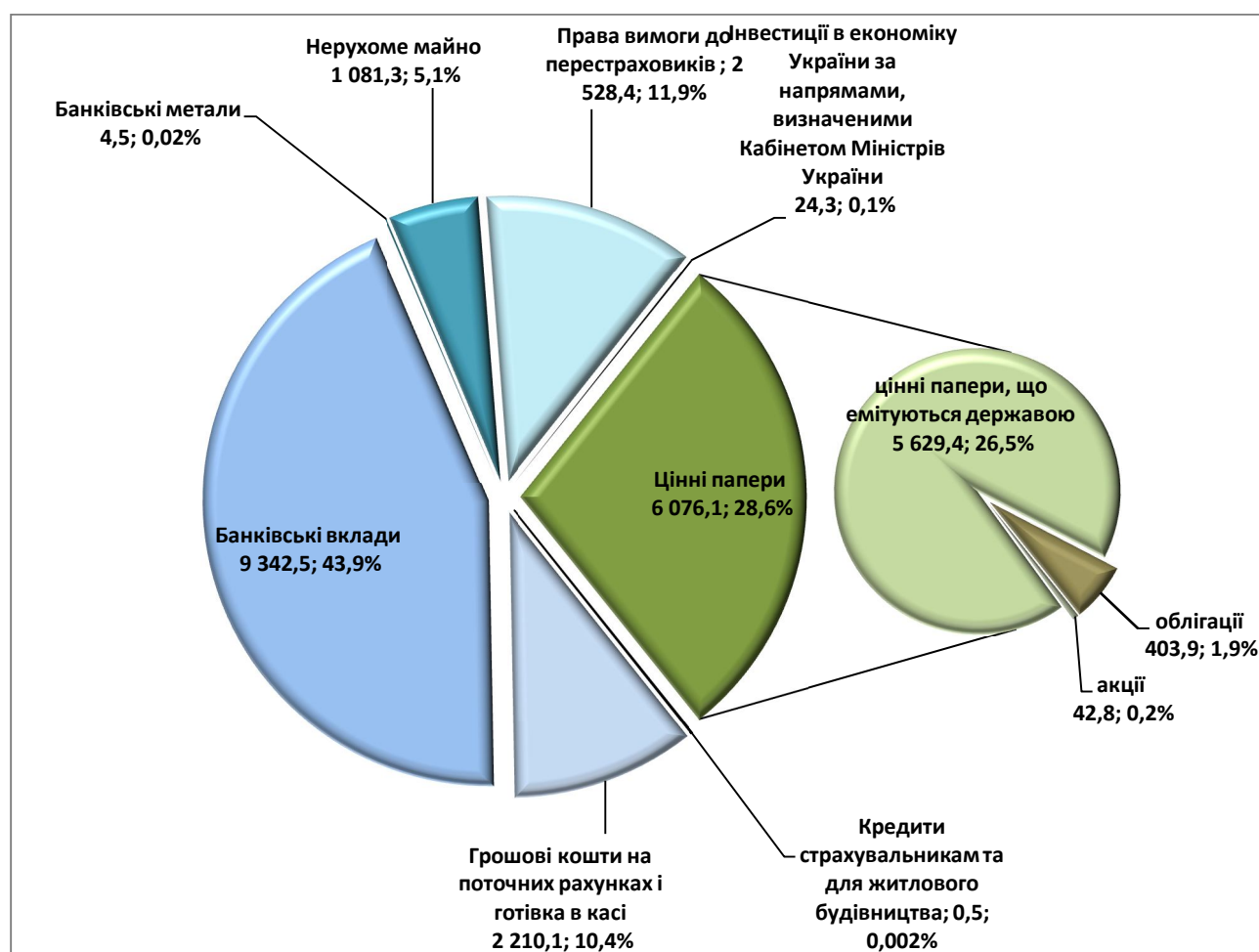

Рис. 20. Структура активів, якими представлено кошти страхових резервів, станом на 30.09.2017 (млн. грн.)

У структурі активів, якими представлені технічні резерви (таблиця 14), станом на 30.09.2017 у порівнянні з інформацією станом на 30.09.2016 відбулися такі зміни:

- на 879,3 млн. грн. (або на 15,9%) збільшився обсяг коштів у банківських вкладах (депозитах) і становив 6 425,0 млн. грн. (або 48,3% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви);
- на 82,2 млн. грн. (або на 3,5%) збільшився обсяг коштів, дозволених для представлення правами вимог до перестраховиків, і становив 2 429,9 млн. грн. (або 18,3% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви);
- на 97,7 млн. грн. (або на 5,8%) зменшився обсяг грошових коштів на поточних рахунках, і становив 1 588,0 млн. грн. (або 11,9% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви);
- на 52,3 млн. грн. (або на 3,6%) збільшився обсяг коштів, дозволених для представлення цінними паперами, що емітуються державою, і становив 1 511,1 млн. грн. (або 11,4% від загального обсягу активів, якими представлені технічні резерви).

У структурі активів, якими представлені резерви зі страхування життя (таблиця 15), станом на 30.09.2017 у порівнянні з інформацією станом на 30.09.2016 відбулися такі зміни:

- на 658,7 млн. грн. (або на 19,0%) збільшився обсяг коштів, вкладених у цінні папери, що емітуються державою, і становив 4 117,9 млн. грн. (або 51,7% від загального обсягу активів, якими представлені резерви зі страхування життя);
- на 40,0 млн. грн. (або на 1,4%) зменшився обсяг коштів у банківських вкладах (депозитах), і становив 2 917,5 млн. грн. (або 36,6% від загального обсягу активів, якими представлені резерви зі страхування життя). При цьому, обсяг активів, дозволених для представлення банківськими вкладками (депозитами) на поточних рахунках в іноземній валюті зменшився на 419,9 млн. грн. (або на 25,9%) і становив 1 203,2 млн. грн. проти 1 623,1 млн. грн. станом на 30.09.2016;
- на 141,1 млн. грн. (або на 30,3%) збільшився обсяг грошових коштів на поточних рахунках і становив 607,4 млн. грн. (або 7,6% від загального обсягу активів, якими представлені резерви зі страхування життя).

Активи страхових компаній

	Активи страховиків			
	млн. грн.		Структура активів	
	30.09.2016	30.09.2017	30.09.2016	30.09.2017
Загальні активи по балансу	55 377,2	56 813,8	X	X
Категорія активів, визначених статтею 31 Закону України «Про страхування», для представлення страхових резервів				
Активи, визначені ст.31 Закону України «Про страхування», у тому числі:	34 302,2	35 350,6	100,0%	100,0%
1) грошові кошти на поточних рахунках	2 868,3	2 707,2	8,4%	7,7%
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	652,3	622,2	1,9%	1,8%
2) банківські вклади (депозити)	11 518,2	11 804,4	33,6%	33,4%
у тому числі 2.1) в іноземній валюті	2 437,8	1 684,2	7,1%	4,8%
3) банківські метали	31,3	37,9	0,1%	0,1%
4) нерухоме майно	2 336,9	2 594,3	6,8%	7,3%
5) акції	8 603,9	7 126,2	25,1%	20,2%
6) облігації	493,4	1 048,7	1,4%	3,0%
7) іпотечні сертифікати	106,7	121,7	0,3%	0,3%
8) цінні папери, що емітуються державою	5 016,4	6 069,5	14,6%	17,2%
9) права вимоги до перестраховиків	3 281,3	3 717,0	9,6%	10,5%
у тому числі 9.1) до перестраховиків - нерезидентів	2 466,9	2 395,2	7,2%	6,8%
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України *	30,2	94,4	0,09%	0,3%
у тому числі 10.1) розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;	0,4	0,1	0,001%	0,0001%
10.2) розвиток інфраструктури туризму;	29,8	29,6	0,1%	0,1%
10.3) добування корисних копалин;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.4) перероблення відходів гірничо-металургійного виробництва;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.5) будівництво житла;	0,0	5,7	0,0%	0,02%
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	0,0	52,7	0,0%	0,1%
10.7) розвиток сектору зв'язку та телекомунікацій	0,0	6,3	0,0%	0,02%
10.8) розвиток ринку іпотечного кредитування шляхом придбання цінних паперів, емітованих Державною іпотечною установою.	0,0	0,0	0,0%	0,0%
11) кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з Національним банком України	0,4	13,4	0,001%	0,04%
12) довгострокові кредити для житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, що використовуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України	0,1	0,1	0,0003%	0,0003%
13) готівка в касі	15,2	15,8	0,04%	0,04%

* - Постанова Кабінету Міністрів України від 17.08.2002 № 1211 «Про затвердження напрямів інвестування галузей економіки за рахунок коштів страхових резервів».

Розміщення коштів технічних резервів та резервів зі страхування життя

	Страхові резерви			
	млн. грн.		Структура активів	
	30.09.2016	30.09.2017	30.09.2016	30.09.2017
Сформовані страхові резерви	19 477,1	21 804,8	X	X
<i>Категорії активів, визначених статтею 31 Закону України «Про страхування», для представлення страхових резервів</i>				
Загальна сума активів, якими представлені технічні резерви та резерви зі страхування життя, у тому числі:	19 390,1	21 267,7	100,0%	100,0%
1) грошові кошти на поточних рахунках	2 151,9	2 195,4	11,1%	10,3%
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	418,1	507,2	2,2%	2,4%
2) банківські вклади (депозити)	8 503,2	9 342,5	43,9%	43,9%
у тому числі 2.1) в іноземній валюті	2 972,5	2 642,5	15,3%	12,4%
3) банківські метали	7,9	4,5	0,04%	0,02%
4) нерухоме майно	977,7	1 081,3	5,0%	5,1%
5) акції	96,1	42,8	0,5%	0,2%
6) облігації	159,7	403,9	0,8%	1,9%
7) іпотечні сертифікати	0,0	0,0	0,0%	0,0%
8) цінні папери, що емітуються державою	4 918,4	5 629,4	25,4%	26,5%
9) права вимоги до перестраховиків	2 544,8	2 528,4	13,1%	11,9%
у тому числі 9.1) до перестраховиків - нерезидентів	2 047,4	1 803,0	10,6%	8,5%
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України	16,4	24,3	0,1%	0,1%
у тому числі 10.1) розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;	0,1	0,0	0,001%	0,0%
10.2) розвиток інфраструктури туризму;	16,3	18,0	0,1%	0,1%
10.3) добування корисних копалин;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.4) перероблення відходів гірничо-металургійного виробництва;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.5) будівництво житла;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.7) розвиток сектору зв'язку та телекомунікацій	0,0	6,3	0,0%	0,03%
10.8) розвиток ринку іпотечного кредитування шляхом придбання цінних паперів, емітованих Державною іпотечною установою.	0,0	0,0	0,0%	0,0%
11) кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з Національним банком України	0,4	0,4	0,002%	0,002%
12) довгострокові кредити для житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, що використовуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України	0,1	0,1	0,0005%	0,0005%
13) готівка в касі	13,5	14,7	0,1%	0,1%

Розміщення коштів технічних резервів страхових компаній

	Технічні резерви			
	млн. грн.		Структура активів	
	30.09.2016	30.09.2017	30.09.2016	30.09.2017
Сформовані страхові резерви	19 477,1	21 804,8	100,0%	100,0%
- у тому числі технічні резерви	11 980,8	13 752,9	61,5%	63,1%
<i>Категорії активів, визначених статтею 31 Закону України «Про страхування», для представлення страхових резервів</i>				
Загальна сума активів, якими представлені технічні резерви, у тому числі:	12 073,3	13 297,9	100,0%	100,0%
1) грошові кошти на поточних рахунках	1 685,7	1 588,0	14,0%	11,9%
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	338,1	330,2	2,8%	2,5%
2) банківські вклади (депозити)	5 545,7	6 425,0	45,9%	48,3%
у тому числі 2.1) в іноземній валюті	1 349,4	1 439,3	11,2%	10,8%
3) банківські метали	3,4	1,0	0,03%	0,01%
4) нерухоме майно	868,4	934,7	7,2%	7,0%
5) акції	75,7	32,8	0,6%	0,2%
6) облігації	58,4	336,5	0,5%	2,5%
7) іпотечні сертифікати	0,0	0,0	0,0%	0,0%
8) цінні папери, що емітуються державою	1 459,2	1 511,5	12,1%	11,4%
9) права вимоги до перестраховиків	2 347,7	2 429,9	19,4%	18,3%
у тому числі 9.1) до перестраховиків - нерезидентів	1 855,6	1 704,5	15,4%	12,8%
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України	15,9	24,0	0,1%	0,2%
у тому числі 10.1) розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.2) розвиток інфраструктури туризму;	15,9	17,8	0,1%	0,1%
10.3) добування корисних копалин;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.4) перероблення відходів гірничо-металургійного виробництва;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.5) будівництво житла;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.7) розвиток сектору зв'язку та телекомунікацій	0,0	6,2	0,0%	0,05%
10.8) розвиток ринку іпотечного кредитування шляхом придбання цінних паперів, емітованих Державною іпотечною установою.	0,0	0,0	0,0%	0,0%
11) кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з Національним банком України	0,0	0,0	0,0%	0,0%
12) довгострокові кредити для житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, що використовуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України	0,0	0,0	0,0%	0,0%
13) готівка в касі	13,2	14,5	0,1%	0,1%

Розміщення коштів резервів зі страхування життя

	Резерви зі страхування життя			
	млн. грн.		Структура активів	
	30.09.2016	30.09.2017	30.09.2016	30.09.2017
Сформовані страхові резерви	19 477,1	21 804,8	100,0%	100,0%
- у тому числі резерви зі страхування життя	7 496,3	8 051,9	38,5%	36,9%
<i>Категорії активів, визначені статтею 31 Закону України «Про страхування», для представлення страхових резервів</i>				
Загальна сума активів, якими представлені резерви зі страхування життя, у тому числі:	7 316,8	7 969,8	100,0%	100,0%
1) грошові кошти на поточних рахунках	466,3	607,4	6,4%	7,6%
у тому числі 1.1) в іноземній валюті	79,9	177,0	1,1%	2,2%
2) банківські вклади (депозити)	2 957,5	2 917,5	40,4%	36,6%
у тому числі 2.1) в іноземній валюті	1 623,1	1 203,2	22,2%	15,1%
3) банківські метали	4,4	3,5	0,1%	0,04%
4) нерухоме майно	109,3	146,7	1,5%	1,8%
5) акції	20,4	10,0	0,3%	0,1%
6) облігації	101,3	67,4	1,4%	0,8%
7) іпотечні сертифікати	0,0	0,0	0,0%	0,0%
8) цінні папери, що емітуються державою	3 459,2	4 117,9	47,3%	51,7%
9) права вимоги до перестраховиків	197,2	98,5	2,7%	1,2%
у тому числі 9.1) до перестраховиків - нерезидентів	191,8	98,5	2,6%	1,2%
10) інвестиції в економіку України за напрямками, визначеними Кабінетом Міністрів України	0,5	0,3	0,01%	0,004%
у тому числі 10.1) розроблення та впровадження високотехнологічного устаткування, іншої інноваційної продукції, ресурсо- та енергозберігаючих технологій;	0,1	0,0	0,001%	0,0%
10.2) розвиток інфраструктури туризму;	0,4	0,3	0,01%	0,004%
10.3) добування корисних копалин;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.4) перероблення відходів гірничо-металургійного виробництва;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.5) будівництво житла;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.6) розвиток транспортної інфраструктури, у тому числі будівництво та реконструкція автомобільних доріг;	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.7) розвиток сектору зв'язку та телекомунікацій	0,0	0,0	0,0%	0,0%
10.8) розвиток ринку іпотечного кредитування шляхом придбання цінних паперів, емітованих Державною іпотечною установою.	0,0	0,0	0,0%	0,0%
11) кредити страхувальникам-громадянам, що видаються в порядку, визначеному Уповноваженим органом і погодженому з Національним банком України	0,4	0,4	0,01%	0,01%
12) довгострокові кредити для житлового будівництва, у тому числі індивідуальних забудовників, що використовуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України	0,1	0,1	0,001%	0,001%
13) готівка в касі	0,2	0,1	0,002%	0,001%